

16. november 2000

Aktuell utdanningsstatistikk

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

Universiteter og høyskoler

Nøkkeltall 2000

Publisert i samarbeid med
Kirke-, utdannings- og
forskningsdepartementet.

7/2000

Aktuell utdanningsstatistikk

I *Aktuell utdanningsstatistikk* publiseres statistikk på ulike emneområder innenfor utdanningsstatistikken.

Husk å oppgi kilde: Statistisk sentralbyrå ber om å bli oppgitt som kilde når statistikk eller andre opplysninger fra dette heftet blir gjengitt.

Ansvarlig seksjon: Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Redaktør: Elisabetha Vassenden.

Redaksjonsmedarbeidere:

Tor Jørgensen, tlf. 62 88 52 69, e-post: Tor.Jorgensen@ssb.no, Elin Såheim Bjørkli, tlf. 62 88 51 06, e-post: Elin.Saheim.Bjorkli@ssb.no, faks 62 88 52 89.

Redigering: Randi Øiseth

Priser: Pr. år kr 440,00 inkl. mva. Enkelt-nummer kr 60,00 inkl. mva.

Forespørsel om salg og abonnement

rettes til: Statistisk sentralbyrå, Salg- og abonnement-service, N-2225 Kongsvinger, tlf. 62 88 55 00, faks 62 88 55 95, e-post: salg-abonnement@ssb.no.

ISSN 1500-4295
F-4106/00

Elektronisk formidling

Foruten papirutgaven finnes publikasjonen tilgjengelig i elektronisk versjon under SSBs webtjeneste på Internett. Adressen er <http://www.ssb.no>. Tabellene kan lastes ned i Excel.

Andre tabeller

Spesialtabeller kan bestilles fra Statistisk sentralbyrå.

Standardtegn

Standardtegn i tabeller	Symbol
Tall kan ikke forekomme	.
Oppgave mangler	..
Oppgave mangler foreløpig	...
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
Foreløpig tall	*
Brudd i den loddrette serien	—
Brudd i den vannrette serien	I
Rettet siden forrige utgave	r

Innhold

Del I. Oversiktsdel

1. Søkere	3
2. Opptak	5
3. Registrerte studenter	7
4. Kandidater	11
5. Økonomi	15
6. Ansatte	18

Del II. Temadel

7. Flest kvinner i høyere utdanning	21
8. Utenlandsstudenter	25
9. Hvor mange har fullført en høyere utdanning?	30

Vedleggstabeller:

1. Primærsøkere ved universiteter og høyskoler, etter institusjon. 1996 og 1999	32
2. Opptak ved universiteter og høyskoler, etter institusjon. 1998 og 1999	33
3. Universiteter og høyskoler. Ekstern finansiering, etter finansieringskilde. 1999	34

Innledning

Gjennom *Aktuell utdanningsstatistikk* ønsker Statistisk sentralbyrå å øke tilgjengeligheten til og aktualiteten på statistikk om utdanningsaktiviteter i Norge. Statistisk sentralbyrå ønsker også å presentere et bredere spekter av statistikk om elever og studenter i Norge. Serien prøver også å dekke behovene for nøkkeltall for utdanningssektoren.

Aktuell utdanningsstatistikk er finansiert av Statistisk sentralbyrå og Kirke,- utdannings- og forskningsdepartementet i fellesskap. Både Statistisk sentralbyrå og Kirke,- utdannings- og forskningsdepartementet medvirker med materiale til serien. Statistisk sentralbyrå har det redaksjonelle ansvaret for publikasjonen og står ansvarlig for den faglige kvaliteten.

Denne publikasjonen er todelt. Oversiktsdelen omfatter kapittel 1 til 6 og inneholder statistikk og kommentarer om søkere, opptak, registrerte studenter, kandidater, økonomi og ansatte. Temadelen i publikasjonen omfatter kapittel 7 til 9 og beskriver høyere utdanning i et mer internasjonalt perspektiv.

Såfremt ikke annet er eksplisitt nevnt i tabellene, er alle data i oversiktsdelen av publikasjonen hentet fra Database for statistikk om høgre utdanning (DBH), som er bygget opp og drives av Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). DBH er tilgjengelig på internettadressen: <http://www.nsd.uib.no/dbhvev/>. Datainnholdet i tabeller og figurer, samt teksten i oversiktsdelen, er utarbeidet av NSD. Statistisk sentralbyrå har i all hovedsak levert data og tekst til temadelen. Unntaket er en del av teksten til kapittel 8, om utenlandsstudenter som er utarbeidet av NSD. Noen tall kan derfor avvike fra den offisielle statistikken til Statistisk sentralbyrå. Se ellers «Om statistikken» side 3.

1. Søkere

Om statistikken

Høyere utdanning omfatter universitets- og høgskoleutdanning. Den bygger normalt på eksamen fra treårig videregående opplæring. Med unntak for enkelte private høyskoler blir alle utdanningsinstitusjoner drevet av staten, men institusjonene har utstrakt faglig og forvaltningsmessig selvstyre.

Statistikken omfatter bare de institusjonene som er organisert under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) og private høyskoler som får årlige bevilgninger fra KUFs budsjett på grunnlag av studietilbud godkjent etter privathøgskoleloven. Publikasjonen omfatter dermed de fire universitetene, de seks vitenskapelige høyskolene, de 26 statlige høyskolene, de to kunsthøgskolene, samt studentdata fra 20 private høyskoler.

En del av tabellene viser tidsserier. I de fleste andre tabellene inngår 1996-tall sammen med 1999 slik at utviklingen de siste årene illustreres. 1996 er valgt siden data i DBH har god kvalitet fra dette året.

1.1. Organisering av opptaket

På bakgrunn av det økte presset på høyere utdanning og behovet for en bedre samordning av studentopptaket, etablerte KUF i 1991 Samordna opptak (SO). Opptaksrutinene ble vesentlig endret fra og med 1995. Søknadene vurderes ved det enkelte lærested, mens selve søknadsprosessen koordineres av SO. Hver søker får med utgangspunkt i sin prioriteringsliste bare ett tilbud om studieplass. Dermed blir studiekapasiteten best mulig utnyttet. Den nasjonale opptaksmodellen inkluderer nå alle institusjonene, med unntak av Norges musikkhøgskole og Kunsthøgskolen i Oslo. Omtrent halvparten av de private høyskolene er også med i SO.

1.2. Søkertall

Fra slutten av 1980-tallet og fram til 1994 var det en markert økning i antall personer som søkte om opptak til høyere utdanning. Som tabell 1.1 og figur 1.1 viser, har det fra 1995 vært en nedgang i antall søkere. I perioden fra 1996 til 1999 var nedgangen på i overkant av 18 000 personer, det vil si ca. 18 prosent. Prosentandelen søkere som er 24 år eller yngre har vært stabil på over 70 prosent det siste tiåret, med en litt høyere andel på midten av 1990-tallet.

Utviklingen i antall kvalifiserte søkere samsvarer med utviklingen i antall søkere totalt. 6 av 10 kvalifiserte søkere til høyere utdanning er kvinner, og denne andelen har holdt seg temmelig konstant på 90-tallet. Den høye kvinneandelen gjenspeiles også i tallene for opptak og registrerte studenter. Tabellen viser at antall studenter møtt til studiestart har holdt seg relativt stabilt de siste årene. De store variasjonene i søkertall har altså ikke ført til en tilsvarende variasjon i antallet nye studenter som møter opp til studiestart. De siste årene har det vært en betydelig nedgang i antall kvalifiserte søkere som ikke gis tilbud om studieplass. Det har også vært en økning i andelen av søkere som får et studietilbud i samsvar med sitt primære studieønske.

1.3. Søkere til de enkelte utdanninger og institusjoner

Antall søkere til de fleste utdanninger gikk ned fra 1996 til 1999. Lærerutdanningene (allmennlærer, faglærer og førskolelærer) og visse helse- og sosialfagutdanninger som barnevernpedagog, sosionom, sykepleier og vernepleier hadde en betydelig nedgang i søker-tall. De eneste utdanningene som har økning i antall søkere er sivilarkitekt, sivilingeniør, siviløkonom og realfag. Medisin er den utdanningen som har høyest prosentandel primærsøkere, etterfulgt av siviløkonom, sykepleier og sivilingeniør. Med primærsøkere til et studi-

Tabell 1.1. Søkere til universitet og høyskoler. Høstsemesteret 1992-1999

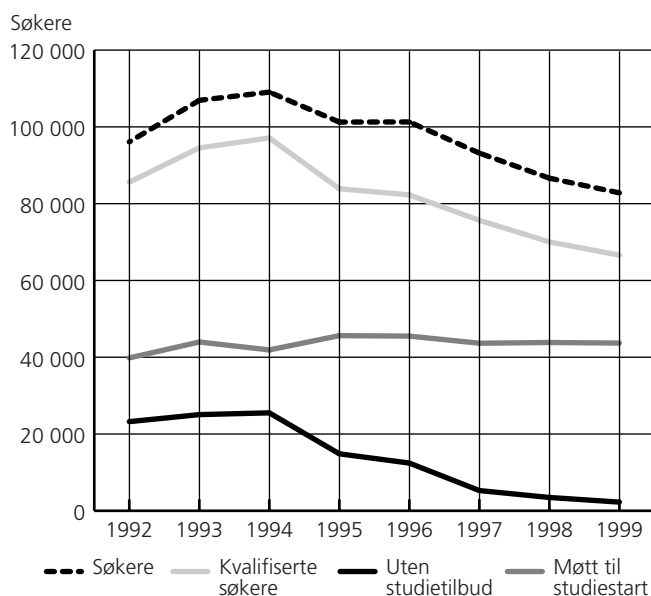
År	Søkere		Kvalifiserte søkere			Møtt til studiestart	
	I alt	Andel 24 år og yngre	I alt	Andel kvinner	Uten studietilbud	I alt	Andel kvinner
1992	96 094	71,9	85 598	59,5	23 223	39 824	56,3
1993	106 925	71,3	94 538	59,5	25 054	43 966	54,2
1994	109 054	71,7	97 116	60,0	25 514	41 907	56,4
1995	101 255	73,4	83 884	60,0	14 841	45 624	57,7
1996	101 288	74,8	82 294	60,2	12 433	45 501	58,8
1997	93 172	72,5	75 656	60,2	5 272	43 651	59,8
1998	86 644	71,8	70 043	60,2	3 473	43 836	61,0
1999	82 818	71,5	66 581	60,0	2 262	43 684	61,0

Kilde: Samordna opptak (SO).

um menes antall personer som har studietilbudet som førsteprioritet i sin søknad på studieplass.

I vedleggstabell 1 er det en oversikt over primær-søkere til den enkelte institusjon, og over hvor mange primær-søkere det er for hver ledige studieplass. De aller fleste institusjonene hadde i 1999 en nedgang både i antall primær-søkere og primær-søkere per studieplass i forhold til 1996. Av universitetene var det NTNU som hadde flest primær-søkere per studieplass i 1999, noe som kan indikere at studietilbudene ved institusjonen er relativt attraktive blant kommende studenter. Med unntak av Norges landbrukshøgskole har de vitenskapelige høgskolene flest primær-søkere per studieplass. Arkitekthøgskolen i Oslo hadde 10,5 søkere per studieplass i 1999.

Figur 1.1. Søkere til universitet og høyskoler. Høstsemesteret 1992-1999

Kilde: Samordna opptak (SO).

1.2. Søkere til ulike utdanninger. Høstsemesteret 1996 og 1999

Utdanning	1996		1999	
	Søkere	Andel primær-søkere	Søkere	Andel primær-søkere
Allmennlærer	18 028	37,8	10 349	39,0
Audiograf	1 527	12,6	582	13,6
Barnevernspedagog	12 208	22,8	7 324	25,4
Bibliotekar	1 314	35,5	631	33,9
Bioingeniør	3 331	25,3	2 041	23,2
Ergoterapeut	3 550	20,3	2 580	18,3
Ernæring	493	13,0	336	10,4
Faglærer	3 719	17,6	1 433	28,5
Farmasi	1 584	22,3	905	25,5
Fiskeri	460	33,5	264	34,1
Fysioterapeut	5 738	49,5	4 652	47,7
Førskolelærer	15 501	34,9	6 826	31,0
Historisk-filosofiske fag	15 337	39,6	12 064	37,9
Høgskolekandidat 2-årig	22 549	35,8	20 115	43,2
Høgskolekandidat 3-årig	17 332	43,3	13 129	37,3
Ingeniør	9 529	46,1	8 791	49,0
Journalist	4 575	50,9	3 727	49,2
Jus	10 670	36,7	7 100	37,9
Landbruk	3 223	27,6	1 638	33,7
Maritim	1 646	32,8	571	44,3
Medisin	4 165	61,6	3 006	74,4
Odontologi	3 215	19,2	1 960	21,2
Radiograf	2 418	15,4	1 949	19,2
Realfag	7 920	35,6	8 727	33,1
Reseptar	965	20,1	599	22,9
Samfunnsvitenskap	17 283	34,7	13 157	35,4
Sivilarkitekt	988	25,8	1 666	30,0
Sivilingeniør ¹	6 335	53,4	6 428	55,5
Siviløkonom	5 223	61,2	5 254	64,6
Sosionom	10 479	29,1	6 984	30,5
Sykepleier	18 814	51,3	11 593	56,2
Teologi	840	10,1	672	24,0
Vernepleier	7 116	19,5	3 917	24,9
Veterinær	1 914	38,7	1 025	53,7
Diverse årsheter	34 218	26,9	27 248	34,7
Årsheter i lærer-utdanningen	16 634	20,3	13 232	23,2

¹ Kun universitetssektoren.

Kilde: Samordna opptak (SO).

2. Opptak

2.1. Generell utvikling

Tabell 2.1 gir en oversikt over utviklingen av opptakstillene fra 1994 til 1999. Det bør understrekes at opptakstillene inkluderer både eksterne opptak til grunnutdanninger (som i Samordnet opptak), samt interne opptak til videre studier, f.eks. til påbygningsstudier, videreutdanninger, hovedfag etc. Opptakstillene i DBH vil derfor være høyere enn i SO. Det totale opptaket har vært relativt stabilt i denne tidsperioden, på i overkant av 70 000 personer.

2.1. Opptak etter institusjonstype. 1994-1999

År	I alt	Univer- siteter	Viten- skapelige høgskoler ¹	Statlige høg- skoler	Kunst- høg- skoler	Private høg- skoler
1994	70 666	20 403	1 467	39 360	198	9 238
1995	76 312	25 272	1 201	38 957	253	10 629
1996	75 995	25 902	2 027	38 208	243	9 615
1997	76 203	26 157	2 269	37 605	269	9 903
1998	72 594	22 040	2 201	38 363	255	9 735
1999	76 932	22 883	2 189	39 143	288	12 429

¹ Norges veterinærhøgskole og Norges landbrukshøgskole er med i tallene fra og med 1997, da de kom under KUFs ansvarsområde.

Kilde: DBH.

2.2. Opptak til institusjoner og utdanninger

Vedleggstabell 2 viser antall studenter som er blitt tatt opp ved institusjoner de to siste årene. Ved 32 av de 36 institusjonene ble det tatt opp flere kvinner enn menn. Blant universitetene er kvinneandelen høyest ved Universitetet i Oslo med 63 prosent. Ved de vitenskapelige høgskolene varierer kvinneandelen en del avhengig av type utdanning, høyest er den ved Norges veterinærhøgskole med vel 74 prosent, og lavest Norges Handelshøyskole med nærmere 38 prosent. Kvinnedominansen er klarest ved kunsthøgskolene. Ved høgskolene i Gjøvik og Narvik er det flest menn, og årsaken er at det er mange ingeniørstudenter ved disse høgskolene. Opptaket har økt ved de private høgskolene.

I 1999 ble det ved universitetene tatt opp nærmere 23 000 studenter. Samfunnsvitenskap er det største fagområdet (inkluderer også studieprogram på psykologi lavere grad, f.eks. psykologi grunnfag). Ved NTNU var det mange som ble tatt opp på fagområdet teknologi, noe som skyldes alle sivilingeniørstudentene.

Mangel på visse typer fagutdannet personell har vært lagt til grunn ved KUFs opprettelse av nye studieplasser de siste årene. Ved statlige høgskoler har utdanninger innen helse og sosialfag, IKT og lærerutdanning vært prioritert. Tabell 2.3 viser også at det har vært en viss økning av opptak til utdanninger som allmennlærer,

**2.2. Opptak ved universiteter, etter kjønn og fag-
område. 1998 og 1999**

Utdanning	1998			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	22 040	58,3	41,7	22 883	58,8	41,2
Arkitektur	70	58,6	41,4	91	51,7	48,3
Examen philo- sophicum	1 433	53,0	47,0	1 725	53,5	46,5
Farmasi	88	72,7	27,3	91	70,3	29,7
Fiskerifag	82	31,7	68,3	106	49,1	50,9
Helsefag	360	83,9	16,1	268	82,8	17,2
Historisk- filosofiske fag .	4 781	65,6	34,4	4 651	65,6	34,4
Juridiske fag ...	1 484	60,8	39,2	1 853	61,5	38,5
Matematisk- naturvit. fag	3 602	40,9	59,1	3 522	43,4	56,6
Medisin	781	57,2	42,8	668	57,8	42,2
Odontologi	123	54,5	45,5	116	67,2	32,8
Pedagogiske fag	861	81,7	18,3	870	82,8	17,2
Praktisk-peda- gogisk utdan- ning	959	66,3	33,7	1 160	65,1	34,9
Psykologi - embetsstudium	230	71,3	28,7	248	69,0	31,0
Samfunns- vitenskap	5 622	63,5	36,5	5 757	64,6	35,4
Teknologi	1 343	30,1	69,9	1 495	27,6	72,4
Teologi	85	60,0	40,0	113	62,0	38,0
Annet	136	81,6	18,4	149	79,9	20,1

Kilde: DBH.

sykepleier, vernepleier og radiograf. Derimot har opptak til førskolelærerutdanningen gått ned de siste årene, noe som har sammenheng med nedgangen i søknadsmengden. Opptaket til enkeltfag som grunnfag/årsheter, delfag/halvårsheter har vist en markert nedgang de siste 3-4 årene.

Det ser ikke ut til at andelen menn i de typisk kvinne-dominerte utdanningene blir større. Andelen kvinner i allmennlærerutdanningen økte fra 64 prosent i 1996 til 70 i 1999. Tilsvarende økning for førskolelærerutdanningen var fra 83 til 90. Også innen alle helsefagene øker kvinneandelen. På de tradisjonelle mannsdominerte utdanningene har kvinneandelen gått noe opp, f.eks. ingeniør, sivilingeniør og siviløkonom. Det kan altså virke som om mennene i liten grad er på vei inn i de kvinne-dominerte yrkene, mens kvinnene i noen grad er på vei inn i de mannsdominerte yrkene. Den skjeve kjønnsfordelingen i manges studie- og yrkesvalg er altså ikke i ferd med å endres, og i noen av de tradisjonelt kvinne-dominerte studiene har skjevheten forsterket seg de siste årene.

2.3. Opptak til statlige høyskoler, etter kjønn og utdanning. 1996 og 1999

Utdanning	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	38 208	59,2	40,8	39 143	63,4	36,6
Allmennlærer..	2 809	63,8	36,2	3 113	69,8	30,2
Audiograf	21	71,4	28,6	21	85,7	14,3
Barnevern- pedagog	673	83,8	16,2	709	87,2	12,8
Bibliotekar	125	84,8	15,2	125	76,0	24,0
Bioingeniør	268	81,3	18,7	257	87,2	12,8
Døvetolk	20	90,0	10,0	17	100,0	0,0
Ergoterapeut...	180	78,9	21,1	201	87,1	12,9
Examen philo- sophicum	1 639	64,0	36,0	1 151	61,6	38,4
Faglærer	346	71,1	28,9	331	78,0	22,0
Fysioterapeut ..	306	63,1	36,9	324	72,8	27,2
Førskolelærer ..	2 836	82,8	17,2	1 819	90,4	9,6
Hovedfag	333	49,9	50,1	455	60,0	40,0
Høgskole- kandidat	5 517	47,4	52,6	5 413	48,9	51,1
Ingeniør	2 950	14,4	85,6	3 144	17,5	82,5
Journalist/foto	172	55,8	44,2	200	57,0	43,0
Maritim utdanning	194	4,6	95,4	185	8,7	91,3
Praktisk-peda- gogisk utdan- ning	762	46,5	53,5	1 079	57,6	42,4
Radiograf	122	67,2	32,8	184	75,5	24,5
Reseptar	36	86,1	13,9	65	95,4	4,6
Sivilingeniør	278	16,9	83,1	379	17,2	82,8
Siviløkonom	264	32,6	67,4	299	36,5	63,5
Sosionom	778	75,2	24,8	758	80,7	19,3
Sykepleier	3 207	86,3	13,7	3 724	89,2	10,8
Tannpleier	13	92,3	7,7	14	92,9	7,1
Tanntekniker ...	.	.	.	24	75,0	25,0
Vernepleier	611	74,8	25,2	867	81,1	18,9
Årsenheter, halvårs- enheter etc.	13 748	59,7	40,3	9 634	65,5	34,5

Kilde: DBH.

3. Registrerte studenter

3.1. Generell utvikling

Utdanningskapasiteten har økt kraftig siden slutten av 1980-tallet. Høstsemesteret 1999 var det registrert nesten 174 000 studenter, en økning på over 72 000 siden 1988. Som tabell 3.1 og figur 3.1 viser, har økningen stanset opp, og totaltallet har stabilisert seg på overkant av 170 000 studenter. Økningen i antallet nye studenter på 1990-tallet har ført til at det nå er langt flere studenter på høyere nivå enn tidligere.

3.1. Registrerte studenter, etter institusjonstype. Høstsemesteret 1988-1999

År	I alt	Univer- siteter ¹	Viten- skapelige høg- skoler ²	Statlige høg- skoler ³	Kunst- høg- skoler	Private høg- skoler
1988 ...	101 381	43 908	2 813	41 715	802	12 143
1989 ...	115 675	52 776	2 962	47 513	837	11 587
1990 ...	123 830	59 659	2 866	48 479	796	12 030
1991 ...	138 086	64 781	3 093	56 763	859	12 590
1992 ...	150 871	69 692	3 394	64 113	820	12 852
1993 ...	158 111	73 856	3 751	65 659	906	13 939
1994 ...	157 930	70 669	3 725	68 336	881	14 319
1995 ...	163 360	74 298	4 202	70 402	878	13 580
1996 ...	169 686	76 358	7 398	71 285	713	13 932
1997 ...	170 527	76 342	6 913	72 377	762	14 133
1998 ...	173 328	74 727	7 095	74 237	751	16 518
1999 ...	173 961	74 135	7 282	74 145	760	17 639

¹ Personer uten studierett er kun inkludert i tallene til og med 1993. For årene 1994 – 1999 var disse tallene hhv. 5 187, 4 445, 4 747, 3 022, 2 175 og 1 593 personer. ² Norges landbrukshøgskole og Norges veterinærhøgskole inngår i tallene fra og med 1996. ³ Tallene inkluderer ikke andelen eksternt finansierte studenter ved høyskolene.

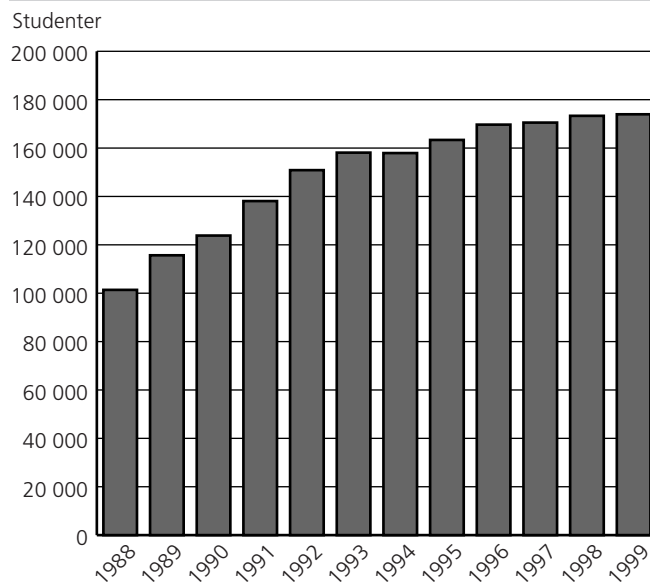
Kilde: DBH.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet definerer måltall for antall registrerte studenter ved institusjonene. Figur 3.2 viser at departementet har forventet at studentmengden stabiliserer seg i overkant av 70 000 studenter de siste årene, noe som samsvarer med den faktiske utviklingen.

3.2. Fordeling av studenter mellom institusjoner

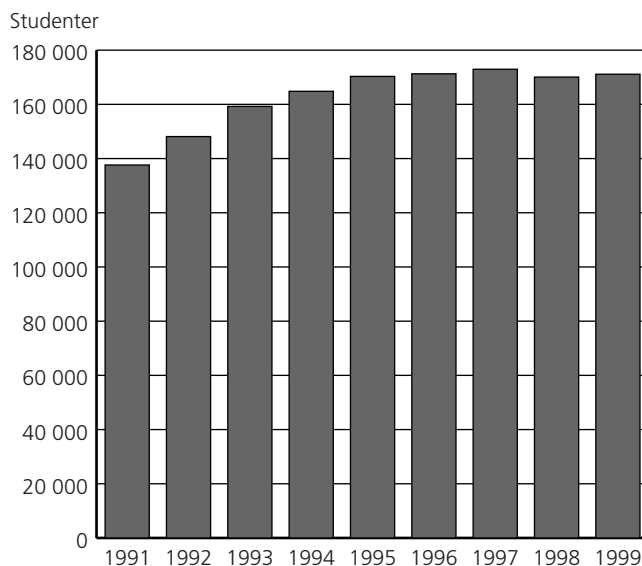
Universitetene har siden 1993 hatt i overkant av 70 000 studenter, og kvinneandelen har økt svakt fra 1996 til 1999. 1996 var året med flest studenter ved universitetene. De seks vitenskapelige høyskolene har hatt rundt 7 000 studenter de siste fire årene, mens de 26 statlige høyskolene i 1999 praktisk talt hadde samme antall studenter som universitetene, i overkant av 74 000 studenter.

Figur 3.1. Registrerte studenter. Høstsemesteret 1988 - 1999

Kilde: DBH.

Figur 3.2. Måltall for antall studenter. Høstsemesteret 1991-1999

Kilde: DBH.

3.2. Registrerte studenter, etter kjønn og institusjon. Høstsemesteret 1996 og 1999

Institusjon	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
Universiteter i alt	76 358	53,6	46,4	74 135	54,1	45,9
Universitetet i Oslo	35 240	57,5	42,5	33 047	58,0	42,0
Universitetet i Bergen	16 710	55,3	44,7	16 109	55,7	44,3
Universitetet i Tromsø	6 748	53,9	46,1	6 041	55,4	44,6
NTNU	17 660	44,3	55,7	18 938	45,6	54,4
Vitenskapelige høyskoler i alt	7 398	42,0	58,0	7 282	44,8	55,2
Norges musikkhøgskole	472	48,5	51,5	483	48,7	51,3
Arkitekthøgskolen i Oslo	326	40,5	59,5	403	49,4	50,6
Norges Handelshøgskole	2 823	30,5	69,5	2 786	33,1	66,9
Norges veterinærhøgskole	399	73,6	26,4	431	70,8	29,2
Norges idrettshøgskole	750	43,2	56,8	719	42,1	57,9
Norges landbrukshøgskole	2 628	48,3	51,7	2 460	52,7	47,3
Statlige høyskoler i alt	71 285	59,5	40,5	74 145	64,2	35,8
Høgskolen i Agder	5 935	42,9	57,1	6 194	58,2	41,8
Høgskolen i Akershus	1 807	76,6	23,4	2 142	78,6	21,4
Høgskolen i Bergen	4 246	59,7	40,3	4 833	63,7	36,3
Høgskolen i Bodø	3 444	58,5	41,5	3 546	62,3	37,7
Høgskolen i Buskerud	1 831	48,4	51,6	1 936	53,0	47,0
Høgskolen i Finnmark	1 745	67,8	32,2	1 716	69,4	30,6
Høgskolen i Gjøvik	1 028	39,1	60,9	1 280	45,6	54,4
Høgskolen i Harstad	897	64,7	35,3	860	75,2	24,8
Høgskolen i Hedmark	3 538	64,5	35,5	3 801	68,8	31,2
Høgskolen i Lillehammer	1 823	66,1	33,9	1 833	71,4	28,6
Høgskolen i Molde	1 398	48,0	52,0	1 356	49,8	50,2
Høgskolen i Narvik	715	24,1	75,9	934	31,0	69,0
Høgskolen i Nesna	826	69,2	30,8	941	72,4	27,6
Høgskolen i Nord-Trøndelag	2 856	61,3	38,7	2 707	68,2	31,8
Høgskolen i Oslo	7 855	69,0	31,0	8 191	71,5	28,5
Høgskolen i Sogn- og Fjordane	2 157	65,4	34,6	2 263	67,7	32,3
Høgskolen i Stavanger	5 981	59,8	40,2	5 966	61,3	38,7
Høgskolen Stord/Haugesund	1 999	64,1	35,9	1 974	69,3	30,7
Høgskolen i Sør-Trøndelag	5 282	54,5	45,5	5 468	60,6	39,4
Høgskolen i Telemark	4 069	58,7	41,3	4 067	63,8	36,2
Høgskolen i Tromsø	2 096	60,1	39,9	2 268	65,1	34,9
Høgskolen i Vestfold	2 490	57,9	42,1	2 769	61,9	38,1
Høgskolen i Østfold	3 705	62,5	37,5	3 684	64,6	35,4
Høgskolen i Ålesund	1 156	52,0	48,0	1 113	52,8	47,2
Høgskolen i Volda	2 254	67,7	32,3	2 184	71,1	28,9
Samisk Høgskole	152	75,0	25,0	122	77,0	23,0
Kunsthøgskoler i alt	713	72,2	27,8	760	67,9	32,1
Kunsthøgskolen i Bergen	252	79,0	21,0	259	69,9	30,1
Kunsthøgskolen i Oslo	461	68,5	31,5	501	66,9	33,1
Private høyskoler i alt¹	13 932	.	.	17 639	.	.

¹ Private høyskoler rapporterer ikke kjønnsfordeling til DBH.

Kilde: DBH.

Tabell 3.3 viser at enkelte private høyskoler har hatt en markant økning i studenttallet. De private høyskolene stod for den klart største prosentvise økningen i studenttallet fra 1996 til 1999, fra nærmere 14 000 til vel 17 600, dvs. 20 prosent (Private høyskoler fordeler ikke studentene på kjønn). Spesielt Den polytekniske høyskolen og Handelshøgskolen BI hadde en klar økning i studentmengden.

3.3. Fordeling av studenter på ulike fagområder og utdanninger

Ved universitetene er de største fagområdene historisk-filosofiske fag, samfunnsvitenskapelige fag og matematisk-naturvitenskapelige fag. Jf. tabell 3.4. Det har vært en viss nedgang i historisk-filosofiske fag og ex.phil. fra 1996 til 1999. Det medisinske fagområdet har hatt en markant økning i studenttallet. NTNU har fra 1998 ansvaret for opptak til medisinstudier i utlandet, der det høsten 1999 er registrert 203 studenter. Også antallet studenter på embetsstudiet i psykologi har relativt sett økt noe.

3.3. Registrerte studenter¹ ved private høyskoler, etter institusjon. Høsten 1996 og 1999

Institusjon	1996	1999
I alt	13 932	17 639
Barrat Due Musikk institutt	72	72
Bergen arkitekt høgskole	101	102
Betanien sykepleier høgskole, Bergen	204	241
Den norske balletthøgskole	26	34
Den norske eurytmihøgskole	25	22
Den polytekniske høyskolen	799	2 110
Det teologiske menighetsfakultet	633	792
Diakonhjemmets høyskolesenter	824	910
Diakonissehjemmets høyskole, Bergen ...	199	281
Dronning Mauds Minne, høyskole for førskolelærerutd.	772	718
Handelshøgskolen BI	8 010	9 631
Høgskolen for diakoni og sykepleie	560	598
Mediehøgskolen	.	120
Menighetssøsterhjemmets høyskole	193	266
Misjonshøgskolen, Stavanger	153	152
Norges varehandelshøgskole	405	301
Norsk diakonihøgskole	28	.
Norsk lærerakademi	652	902
Rogaland vernepleierhøgskole	177	296
Rudolf Steinerhøgskolen	99	91

¹ Studenter er omregnet til heltidsekivalenter

Kilde: DBH.

3.4. Registrerte studenter ved universitetene, etter kjønn og fagområde. Høsten 1996 og 1999

Fagområde	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	76 358	53,6	46,4	74 135	54,1	45,9
Arkitektur	351	55,6	44,4	409	54,3	45,7
Examen philo- sophicum	9 392	61,5	38,5	6 863	63,5	36,5
Farmasi	318	75,8	24,2	410	71,5	28,5
Fiskerifag	259	29,0	71,0	412	34,2	65,8
Helsefag	752	84,6	15,4	823	81,0	19,0
Historisk-filoso- fiske fag	16 143	62,3	37,7	14 582	62,9	37,1
Juridiske fag	7 562	53,2	46,8	7 129	54,8	45,2
Matematisk- natur- vitenskapelige fag	10 888	38,2	61,8	11 103	38,3	61,7
Medisin	2 691	50,5	49,5	4 016	52,8	47,2
Odontologi	550	51,6	48,4	627	54,7	45,3
Pedagogiske fag	1 795	77,9	22,1	1 783	79,1	20,9
Praktisk-pedago- gisk utdanning	867	63,8	36,2	973	61,4	38,6
Psykologi em- betsstudium	926	69,1	30,9	1 250	69,9	30,1
Samfunns- vitenskap	15 118	60,1	39,9	15 401	61,0	39,0
Teknologi	6 913	20,4	79,6	7 287	23,2	76,8
Teologi	406	52,0	48,0	328	54,3	45,7
Annet/ikke spesifisert på fagområde ..	1 427	60,0	40,0	739	64,9	35,1

Kilde: DBH.

Høsten 1999 hadde Universitetet i Oslo 60 prosent av studentene på lavere grad og 17 prosent på høyere grad/mastergrad. Tilsvarende tall for Universitetet i Bergen var 57 og 19, for Universitetet i Tromsø 42 og 19, og for NTNU 41 og 12. NTNU har ca. 6 000 studenter på sivilingeniørutdanningen, dvs. 32 prosent av studentmengden.

De statlige høyskolene har hatt en liten økning i studentmengden de siste årene. Tabell 3.5 viser at prioriterte utdanninger som allmennlærer, sykepleier og vernepleier har gått mest markert opp fra 1996 til 1999. I 1999 stod lærerutdanningene (allmenn-, førskole-, faglærer og praktisk-pedagogisk utdanning) for 24,5 prosent av studentmengden. De typiske helsefagene (ergoterapeut, fysioterapeut, radiograf, sykepleier og vernepleier) stod for 19 prosent, og ingeniørutdanningene (ingeniør, sivilingeniør og maritim utdanning) for 14 prosent.

3.5. Registrerte studenter ved statlige høyskoler, etter kjønn og utdanning. Høsten 1996 og 1999

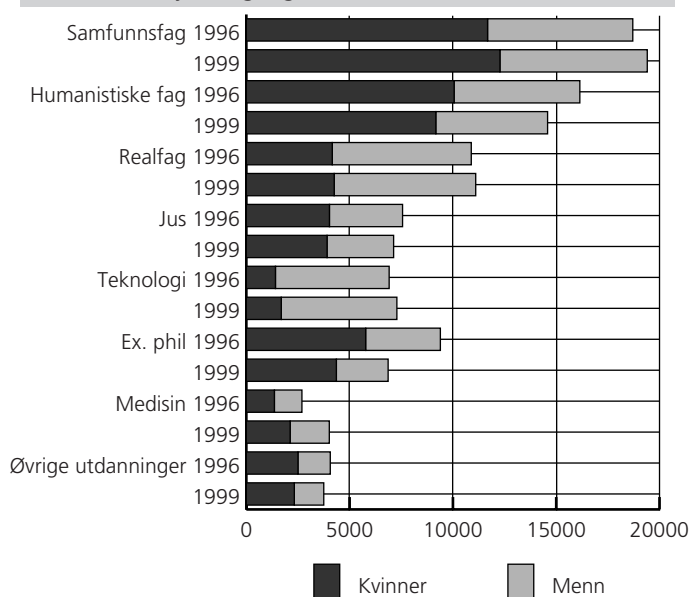

Utdanning	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	71 285	59,5	40,5	74 145	64,2	35,8
Allmennlærer ..	8 906	62,1	37,9	9 508	69,7	30,3
Audiograf	21	71,4	28,6	40	82,5	17,5
Barnevern- pedagog	1 782	84,4	15,6	1 885	86,8	13,2
Bibliotekar	240	80,4	19,6	341	80,6	19,4
Bioingeniør	704	82,8	17,2	702	86,5	13,5
Døvetolk	37	90,5	9,5	31	87,1	12,9
Ergoterapeut ...	518	81,5	18,5	535	85,4	14,6
Examen philo- sophicum	1 099	65,3	34,7	630	62,4	37,6
Faglærer	978	70,0	30,0	758	75,5	24,5
Fysioterapeut ..	819	66,2	33,8	879	68,9	31,1
Førskolelærer ..	6 979	83,1	16,9	6 753	92,8	7,2
Hovedfag	497	52,5	47,5	618	62,4	37,6
Høgskole- kandidat	11 981	46,7	53,3	12 035	49,6	50,4
Ingeniør	8 219	14,4	85,6	9 109	17,9	82,1
Journalist/ fotograf	367	54,5	45,5	386	57,0	43,0
Maritim	494	5,1	94,9	494	6,5	93,5
Ortopediingeniør	11	54,5	45,5	10	50,0	50,0
Praktisk-pedago- gisk utdanning	864	47,8	52,2	995	58,0	42,0
Radiograf	315	64,1	35,9	413	72,6	27,4
Reseptar	100	90,0	10,0	165	93,3	6,7
Sivilingeniør	685	18,8	81,2	697	18,5	81,5
Siviløkonom	506	33,6	66,4	601	37,4	62,6
Sosionom	2 042	78,1	21,9	1 998	81,5	18,5
Sykepleier	8 910	86,7	13,3	10 111	89,1	10,9
Tannpleier	23	100,0	0,0	23	95,7	4,3
Tanntekniker ...	.	.	.	24	75,0	25,0
Vernepleier	1 524	73,7	26,3	2 064	80,2	19,8
Diverse års- enheter/halvårs- enheter	12 665	60,2	39,8	12 341	65,7	34,3

Kilde: DBH.

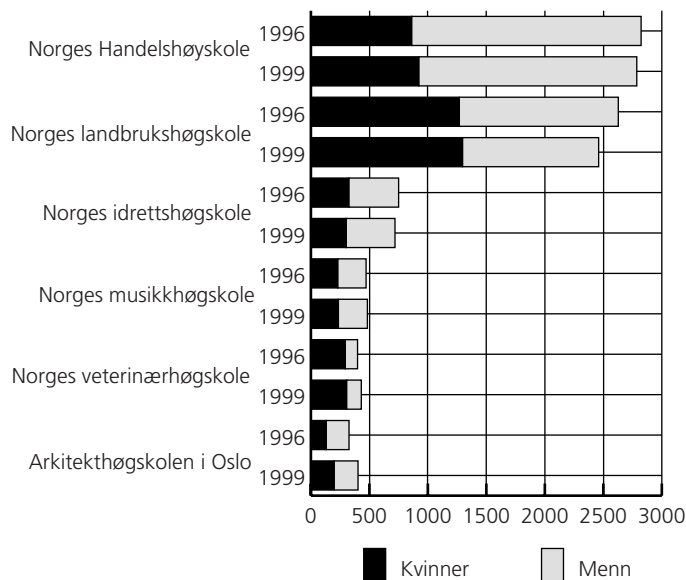
Figurene 3.3–3.5 viser kjønnsfordelingen for registrerte studenter. Ved universitetene hadde alle fagområdene i 1999 flere kvinner enn menn, med unntak av fiskerifag ved Universitetet i Tromsø, teknologiske fag ved NTNU og matematisk-naturvitenskapelige fag. Gjennomsnittlig kvinneandel ved universitetene var på 54. Ved de vitenskapelige høyskolene varierer kvinneandelen betydelig, fra 71 prosent ved Norges veterinærhøgskole til 33 ved Norges Handelshøyskole. Andelen kvinner ved de statlige høyskolene har økt fra 60 prosent i 1996 til 64 i 1999.

Figur 3.3. Studenter ved universitetene, etter kjønn og fagområde. 1996-1999

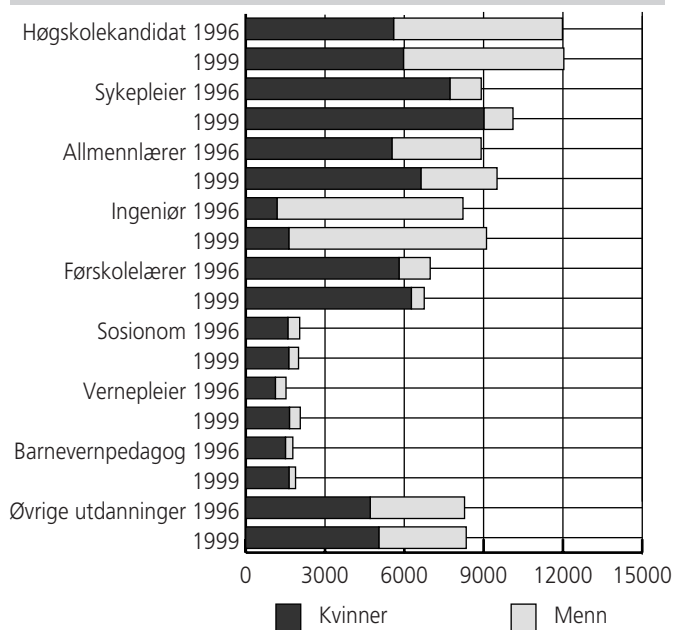
Kilde: DBH.

Figur 3.4. Studenter ved vitenskapelige høyskoler, etter kjønn og institusjon. 1996-1999

Kilde: DBH.

Figur 3.5. Studenter ved statlige høyskoler, etter kjønn og utdanning. 1996-1999

¹ Årsenheter er holdt utenom i figuren

Kilde: DBH.

4. Kandidater

4.1. Generell utvikling

Den store økningen i opptak og registrerte studenter de siste ti årene har også medført en betydelig økning i antall kandidater, både ved universiteter, vitenskapelige og statlige høyskoler, samt ved kunsthøgskolene.

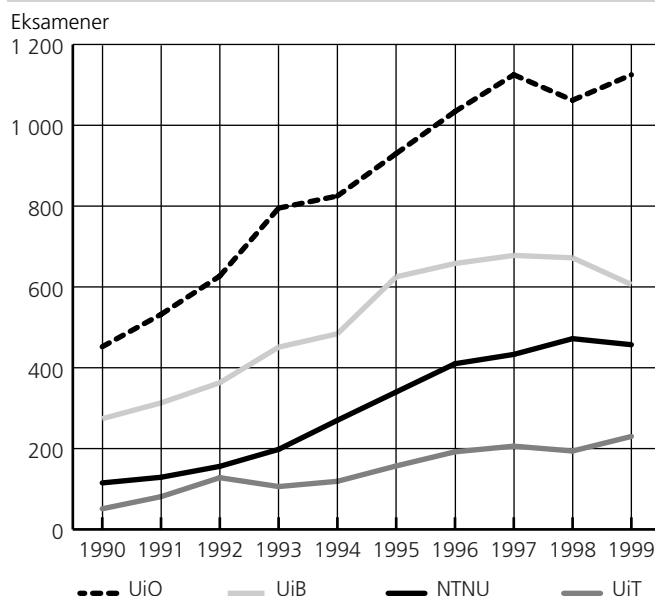
4.2. Kandidater ved institusjoner

Tabell 4.1, figur 4.1 og figur 4.2 viser alle utviklingen i antall uteksaminerte kandidater på hovedfag og profesjonsstudium på hele 1990-tallet. Spesielt tallet på hovedfagskandidatene har økt betydelig, fra nærmere 900 i 1990 til vel 2 400 i 1999, en økning på 172 prosent. Ved Universitetet i Tromsø og NTNU har økningen vært på hele 350 og 297 prosent. De tre siste årene har imidlertid det totale antall hovedfagskandidater vært relativt konstant.

Profesjonsutdanninger som medisin, odontologi, jus, sivilingeniør osv. har en varighet fra 4-6 år. Antall uteksaminerte profesjonskandidater har hatt en mindre økning i samme tidsperiode, fra ca. 2 000 til 3 000, dvs. 50 prosent økning. Universitetet i Tromsø har den prosentvise største økningen med 201 prosent.

Student- og kandidatmengden for de fleste profesjonsutdanninger er i forhold til hovedfag i større grad

Figur 4.1. Hovedfagseksamener ved universitetene. 1990-1999

Kilde: DBH.

sentralt styrt gjennom fastsettelse av måltall i forbindelse med de årlige behandlingene av statsbudsjettet.

Tabell 4.2 og figur 4.3 viser utviklingen av uteksaminerte doktorgradskandidater. Også på dette nivået har økningen vært solid, fra 393 i 1990 til 706 i 1999, en

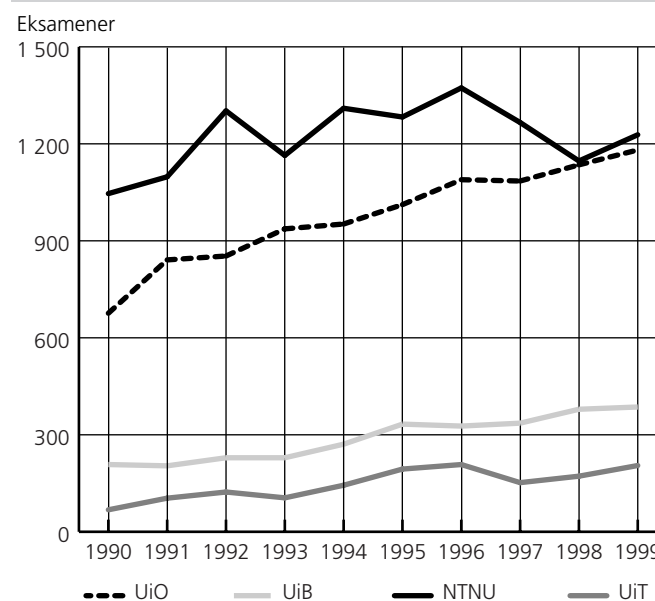
4.1. Høyere grads- og profesjonskandidater ved universitetene. 1990-1999

År	I alt	Universitetet i Oslo	Universitetet i Bergen	NTNU	Universitetet i Tromsø
Høyere grad¹					
1990	892	452	274	115	51
1991	1 055	532	313	129	81
1992	1 274	627	363	156	128
1993	1 550	795	451	198	106
1994	1 698	825	484	270	119
1995	2 052	930	625	340	157
1996	2 294	1 034	658	410	192
1997	2 442	1 125	678	433	206
1998	2 400	1 062	672	472	194
1999	2 418	1 125	606	457	230
Profesjon					
1990	1 998	676	208	1 046	68
1991	2 247	841	204	1 098	104
1992	2 507	853	229	1 302	123
1993	2 435	937	229	1 164	105
1994	2 677	952	271	1 310	144
1995	2 822	1 012	333	1 283	194
1996	2 997	1 089	327	1 373	208
1997	2 839	1 085	336	1 266	152
1998	2 833	1 135	379	1 147	172
1999	3 000	1 181	386	1 228	205

¹ Inkludert mastergrad

Kilde: DBH.

Figur 4.2. Profesjonseksamener ved universitetene. 1990-1999

Kilde: DBH.

økning på 80 prosent på 10 år. Kvinneandelen økte fra 21 prosent i 1992 til 38 prosent i 1999. Faktisk er antallet kvinnelige uteksaminerte doktorgradskandidater tredoblet på de fire årene fra 1996 til 1999.

Tabellene 4.3 og 4.4 gir en oversikt over kandidater ved vitenskapelige høyskoler og kunsthøyskoler i 1996

og 1999. Det var en økning i antall kandidater for siviløkonom og cand.agric/cand.scient., for øvrig varierer tallene litt for de vitenskapelige høyskolene. For kunsthøyskolene i Oslo og Bergen omfatter tallene i 1996 henholdsvis 49 og 22 hovedfagskandidater. I 1999 var tilsvarende tall 36 og 24.

4.2. Avlagte doktorgrader ved universitet og vitenskapelige høyskoler, etter institusjon. 1990-1999

Institusjon	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
I alt	393	413	439	491	551	602	602	625	677	706
Av dette prosentandel kvinner ..	.	.	21	25	28	31	34	32	32	38
Universitetet i Oslo	124	139	162	153	155	192	218	242	224	269
Universitetet i Bergen	75	76	78	91	113	136	116	100	129	132
NTNU	127	114	120	174	181	173	172	185	186	207
Universitetet i Tromsø	16	32	29	20	42	45	46	39	59	48
Norges Handelshøyskole	14	6	10	8	10	12	11	10	19	9
Norges idrettshøyskole	2	1	2	2	2	1	1	4	5	3
Arkitekt høyskolen i Oslo	0	0	0	0	1	1	2	0	2	1
Norges landbrukshøyskole	20	25	29	28	32	27	24	35	41	28
Norges veterinærhøyskole	15	20	7	15	12	14	11	9	7	7
Det teologiske menighetsfakultet	.	.	2	.	3	1	1	1	5	2

Kilde: DBH.

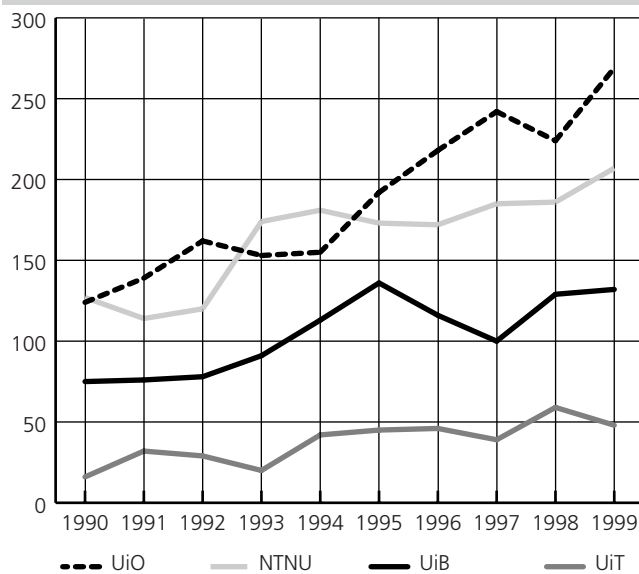
4.3. Kandidater ved vitenskapelige høyskoler, etter kjønn, institusjon og studieprogram. 1996 og 1999

Institusjon/studieprogram	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
Norges Handelshøyskole						
Siviløkonom	293	30,7	69,3	369	32,5	67,5
Høyere avdeling studium	34	26,5	73,5	26	34,6	65,4
Høyere revisorstudium	101	28,7	71,3	94	23,4	76,6
Master of Int. Business	17	41,2	58,8	14	42,9	57,1
Ettårige språkstudier/prakt.ped.utd	9	66,7	33,3	70	82,9	17,1
Norges musikkhøyskole						
Hovedfags-/diplomeksamen	33	48,5	51,5	18	44,4	55,6
Kandidat-/faglærereksamen i musikk	81	49,4	50,6	71	42,3	57,7
Videreutdanninger/prakt.ped.utd.	51	62,7	37,3	58	65,5	34,5
Norges arkitekt høyskole						
Sivilarkitekt	48	27,1	72,9	43	41,9	58,1
Industridesignkandidat	13	30,8	69,2	12	16,7	83,3
Master of Art	.	.	.	2	0,0	100,0
Norges idrettshøyskole						
Idrettskandidat hovedfag	40	30,0	70,0	31	48,4	51,6
Faglærer i kroppsøving	55	49,1	50,9	35	37,1	62,9
Cand. mag.	70	35,7	64,3	55	41,8	58,2
Norges veterinærhøyskole						
Veterinær (cand.med.vet)	43	69,8	30,2	55	81,8	18,2
Dyrepleier	12	100,0	0,0	14	100,0	0,0
Norges landbrukshøyskole						
Landbrukskandidat (cand.agric)	151	88,7	11,3	288	50,3	49,7
Hovedfagskandidat (cand.scient)	.	.	.	22	63,6	36,4
Sivilingeniør	51	11,8	88,2	49	28,6	71,4
Master of Science	29	41,4	58,6	35	37,1	62,9

Kilde: DBH.

Figur 4.3. Avlagte doktorgrader, etter institusjon. 1990-1999

Kilde:DBH.

4.3. Kandidater fordelt på fagområde og utdanninger

Selv om kandidatmengden ved universitetene har økt på høyere grad, har antall avlagte årseksamener, dvs. beståtte 20-vektallsenheter, på lavere grad gått gradvis ned de siste årene. Nedgangen fra 1996 til 1999 er på nesten 17 prosent. Dette kan til en viss grad forklares ved at antall laveregradsstudenter har gått ned fra om lag 43 000 i 1996 til 39 000 i 1999. Det tas flest laveregradseksamener på historisk-filosofiske fag og på samfunnsvitenskapelige fag. På hovedfag er det flest kandidater i samfunnsvitenskap, matematisk-naturvitenskapelige fag og humanistiske fag. Det er flest profesjonskandidater innen teknologi (siv.ing. ved NTNU) og juridiske fag. I 1999 var kvinneandelen på lavere grad nesten 60 prosent, mens den var vel 43 prosent på profesjonsutdanningsene og 55 prosent på hovedfag.

Av de 656 doktorgradskandidatene ved universitetene i 1999 var det 186 kandidater i matematisk-naturvitenskapelige fag, 164 i medisin og 136 innen teknologi ved NTNU. Dette er de tre største fagområdene for kandidater på doktorgradsnivå. Økningen i antallet doktorgradskandidater er størst på medisin.

Ved de statlige høyskolene har kandidater som sykepleier, førskolelærer og allmennlærer hatt den mest markante økningen de senere år. Jf. tabell 4.5. 2 857 sykepleierkandidater er 379 flere enn i 1996, og 765 flere enn i 1994. Tallet på uteksaminerte førskolelærere har også økt kraftig, fra 990 i 1994, 1 614 i 1996 og 2 253 i 1999, en økning på 126 prosent på 6 år. Nedgangen i opptak og registrerte studenter for førskolelærerutdanningen har ennå ikke slått ut i færre kandidater. Antall årseksamener, dvs. beståtte 20-vektallsenheter på fag med 20 vektall eller mindre (ex.phil. og praktisk-pedagogisk utdanning er ikke regnet med her) har på samme måte som for universitetene gått gradvis ned de siste årene.

4.4. Kandidater ved kunsthøgskoler, etter kjønn. 1996 og 1999

Institusjon	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
Kunsthøgskolen i Oslo	138	73,2	26,8	154	72,1	27,9
Kunsthøgskolen i Bergen	70	77,1	22,9	76	73,7	26,3

Kilde:DBH.

4.5. Kandidater ved statlige høyskoler, etter kjønn og utdanning. 1996 og 1999

Utdanning	1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	25 235	61,6	38,4	24 795	66,7	33,3
Allmennlærer	1 730	68,3	31,7	1 902	66,7	33,3
Audiograf	18	83,3	16,7	14	92,9	7,1
Barnevernspedagog	526	81,0	19,0	603	85,4	14,6
Bibliotekar	84	94,0	6,0	74	78,4	21,6
Bioingeniør	161	81,4	18,6	208	87,0	13,0
Døvetolk	6	83,3	16,7	11	90,9	9,1
Ergoterapeut	166	84,9	15,1	159	83,0	17,0
Ex. phil.	923	67,2	32,8	567	64,4	35,6
Faglærere	323	67,8	32,2	259	68,7	31,3
Fysioterapeut	235	74,0	26,0	246	66,3	33,7
Førskolelærer	1 614	91,8	8,2	2 253	92,9	7,1
Hovedfag	106	79,2	20,8	98	59,2	40,8
Høgskolekandidat	3 080	51,9	48,1	3 050	49,3	50,7
Ingeniør	2 069	15,0	85,0	1 758	16,6	83,4
Journalist	152	55,3	44,7	162	52,5	47,5
Maritim utdanning	55	5,5	94,5	83	6,0	94,0
Praktisk-ped. utd.	719	48,7	51,3	744	49,7	50,3
Radiograf	77	61,0	39,0	81	72,8	27,2
Reseptar	31	83,9	16,1	22	95,5	4,5
Sivilingeniør	379	19,3	80,7	201	18,9	81,1
Siviløkonom	191	33,5	66,5	228	32,0	68,0
Sosionom	531	78,2	21,8	646	82,5	17,5
Sykepleier	2 458	89,2	10,8	2 837	88,5	11,5
Tannpleier	10	90,0	10,0	8	100,0	0,0
Vernepleier	485	66,8	33,2	587	78,5	21,5
Årseksamener	9 106	60,3	39,7	7 994	69,3	30,7

Kilde: DBH.

4.6. Vekttall per student ved universitetene. 1996-1999¹

År	Universitetet i Oslo	Universitetet i Bergen	NTNU	Universitetet i Tromsø
1996	11,6	11,2	13,3	11,2
1997	11,1	12,0	13,1	12,3
1998	10,5	11,7	13,3	11,2
1999	10,8	11,2	11,9	11,3

¹ Doktorgradsstudenter, personer uten studierett og studenter som tar en eksamen i et emne vedkommende har bestått ved en tidligere eksamen ("gjentak") er ikke med i beregningsgrunnlaget, som tar utgangspunkt i antall studenter i høstsemesteret dividert med antall beståtte 20-vektallsenheter for hele året.
Kilde: DBH

Tallet på vekttall per student ved universitetene ligger på 11-12 vekttall per år. Normert antall vekttall for fulltidsstudier er 20 vekttall årlig.

4.7. Avlagte årseksamener på lavere nivå og kandidater ved universiteter, etter kjønn og fagområde. 1996 og 1999

Fagområde	Årseksamener lavere nivå						Profesjonseksamener					
	1996			1999			1996			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	26 071	59,0	41,0	21 783	59,6	40,4	2 997	40,7	59,3	3 000	43,4	56,6
Arkitektur	.	.	.	.	.	.	44	52,3	47,7	39	56,4	43,6
Ernæringsfag	.	.	.	30	96,7	3,3	.	.	.	.	.	.
Examen philosophicum .	3 964	60,9	39,1	2 864	61,4	38,6	.	.	.	.	.	.
Farmasi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	70	74,3	25,7
Fiskerifag	11	27,3	72,7	26	46,2	53,8	15	26,7	73,3	18	27,8	72,2
Helsefag	103	77,7	22,3	130	83,8	16,2	44	93,2	6,8	40	92,5	7,5
Historisk-filosofiske fag .	7 502	62,8	37,2	6 149	64,5	35,5	45	.	.	.	.	.
Juridiske fag	1 363	60,9	39,1	1 555	59,5	40,5	860	52,2	47,8	906	51,1	48,9
Matem.-naturvit. fag	4 445	39,4	60,6	3 716	39,8	60,2	99	60,6	39,4	25	36,0	64,0
Medisin	.	.	.	.	.	.	292	54,5	45,5	395	53,2	46,8
Odontologi	.	.	.	.	.	.	90	57,8	42,2	90	57,8	42,2
Pedagogiske fag ¹	.	.	.	428	83,2	16,8	.	.	.	66	84,8	15,2
Praktisk-pedagogisk utd.	801	63,8	36,2	601	65,1	34,9	.	.	.	.	.	.
Psykologi ¹	.	.	.	23	91,3	8,7	.	.	.	174	73,0	27,0
Samfunnsvitenskap	7 559	65,0	35,0	6 130	62,8	37,2	246	56,1	43,9	28	39,3	60,7
Teknologi	.	.	.	.	.	.	1 238	22,7	77,3	1 085	21,5	78,5
Teologi	121	.	.	79	54,4	45,6	24	54,2	45,8	23	34,8	65,2
Annet	202	53,5	46,5	52	84,6	15,4	.	.	.	41	43,9	56,1
Hovedfag												
Doktorgrad												
I alt												
I alt	2 294	53,8	46,2	2 418	55,1	44,9	552	33,2	66,8	656	37,7	62,3
Arkitektur	.	.	.	.	.	.	4	25,0	75,0	1	0,0	100,0
Ernæringsfag	.	.	.	14	100,0	0,0	.	.	.	.	.	.
Examen philosophicum .	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Farmasi	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Fiskerifag	.	.	.	.	.	.	3	66,7	33,3	.	.	.
Helsefag	11	81,8	18,2	68	72,1	27,9	.	.	.	1	100,0	0,0
Historisk-filosofiske fag .	661	64,0	36,0	720	62,9	37,1	47	51,1	48,9	60	56,7	43,3
Juridiske fag	8	37,5	62,5	11	81,8	18,2	7	0,0	100,0	13	23,1	76,9
Matem.-naturvit. fag	890	41,9	58,1	726	41,5	58,5	166	33,7	66,3	186	37,6	62,4
Medisin	2	0,0	100,0	.	.	100,0	111	31,5	68,5	164	37,8	62,2
Odontologi	3	33,3	66,7	5	40,0	60,0	9	55,6	44,4	9	44,4	55,6
Pedagogiske fag ¹	.	.	.	64	79,7	20,3	.	.	.	13	69,2	30,8
Praktisk-pedagogisk utd.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Psykologi ¹	.	.	.	4	75,0	25,0	.	.	.	12	83,3	16,7
Samfunnsvitenskap	689	60,7	39,3	761	57,6	42,4	77	37,7	62,3	57	40,4	59,6
Teknologi	22	13,6	86,4	38	21,1	78,9	128	24,2	75,8	136	22,1	77,9
Teologi	8	50,0	50,0	7	71,4	28,6	.	.	.	4	25,0	75,0
Annet	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

¹ I 1996 inngikk psykologi og pedagogiske fag inn i samfunnsvitenskap.

Kilde: DBH.

5. Økonomi

5.1. Bevilgninger

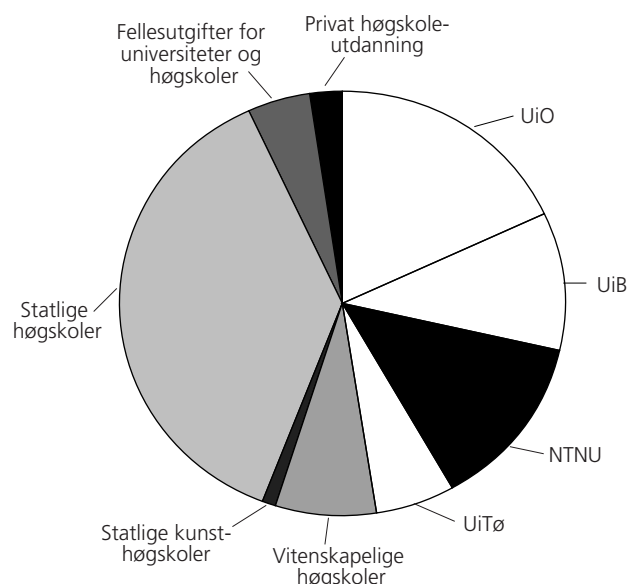
Bevilgningen til universitets- og høyskolesektoren over budsjettet til Kirke, utdannings- og forskningsdepartementet var i 1996 13,4 milliarder kroner. Dette inkluderer bevilgningen gitt i Stortingsproposisjon nr. 3 og senere tilleggbevilgninger gitt i løpet av året. I 1999 var dette tallet økt til 14,6 milliarder, en økning på 8,4 prosent i nominelle kroner. I 1999 utgjorde i gjennomsnitt bevilgninger til drift vel 80 prosent, men denne prosentandelen varierer en del, som tabell 5.1 viser.

Figur 5.1 viser den prosentvise fordelingen på institusjoner. Universitetene samlet får nærmere 48 prosent av bevilgningene.

5.2. Regnskap

Tabell 5.2 viser regnskapstallene på hovedkapitlet for de ulike institusjoner fra 1990 til 1999. Tabellen avspeiler de omstruktureringer som har vært foretatt i denne perioden ved at institusjoner er sammenslått, og kapitler er dermed opphørt. I 1990 var de totale regnskapstall vel 7,4 milliarder, mens det i 1999 var nærmere 15,1 milliarder, en nominell økning på nesten 51 prosent. Det må presiseres at Norges landbrukshøgskole og Norges veterinærhøgskole kom under KUFs ansvarsområde fra 1997. Tidligere lå de under Landbruksdepartementet.

Figur 5.1. Fordeling av bevilgninger. 1999

Kilde: DBH.

5.3. Ekstern finansiering

Graden av ekstern finansiering varierer betydelig. Høyest andel ekstern finansiering i 1999 er det ved Norges landbrukshøgskole og Norges veterinærhøgskole, mens den ved universitetene ligger på mellom 17 og 21 prosent.

5.1. Bevilgninger 1997 og 1999¹

	1997			1999 ¹		
	I alt	Herv drift	Andel drift	I alt	Herv drift	Andel drift
I alt	13 408 036	10 621 643	79,2	14 634 825	11 751 923	80,3
Universitetet i Oslo	2 337 808	1 855 106	79,4	2 642 893	1 966 039	74,4
Universitetet i Bergen	1 305 468	989 655	75,8	1 537 332	1 092 723	71,1
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	1 581 747	1 367 745	86,5	1 934 289	1 464 097	75,7
Universitetet i Tromsø	776 474	622 910	80,2	842 955	673 815	79,9
Norges Handelshøgskole	153 617	128 236	83,5	176 835	153 181	86,6
Arkitektshøgskolen i Oslo	37 703	35 143	93,2	42 283	37 868	89,6
Norges idrettshøgskole	78 278	68 464	87,5	85 213	74 082	86,9
Norges musikkhøgskole	79 217	76 268	96,3	87 678	84 728	96,6
Statlige kunsthøgskoler	121 431	113 927	93,8	144 054	139 087	96,6
Statlige høyskoler	4 908 998	4 475 876	91,2	5 453 709	5 053 918	92,7
Norges landbrukshøgskole	420 697	300 271	71,4	483 817	325 656	67,3
Norges veterinærhøgskole	168 522	131 223	77,9	194 644	144 045	74,0
Bygg og fellesutg. for univ. og høyskoler	1 144 305	456 819	39,9	665 035	542 684	81,6
Privat høyskoleutdanning	293 771	.	.	344 088	.	.

¹ Bevilgninger i St.prp. nr. 3 pluss ekstrabevilgninger i løpet av året.

Kilde: DBH.

5.2. Regnskap for universitets- og høyskolesektoren. 1990-1999¹

	1990	1992	1994	1996	1998	1999
I alt	7 421 838	9 111 081	10 612 289	11 821 238	13 866 234	15 083 988
Universitetet i Oslo	1 495 992	1 621 572	1 852 661	2 355 104	2 459 137	2 771 584
Universitetet i Bergen	811 790	951 749	1 068 602	1 340 147	1 452 948	1 780 221
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	920 081	1 123 859	1 286 818	1 559 073	1 770 975	1 865 868
Universitetet i Tromsø	422 143	581 591	679 293	748 681	819 616	885 419
Norges Handelshøyskole	108 302	127 222	130 288	150 147	180 065	179 588
Arkitekthøgskolen i Oslo	18 952	26 720	29 839	33 169	41 524	42 224
Statens kunstakademi	28 181	30 878	33 700	.	.	.
Statens kunsthåndverkskoler	60 276	62 007	58 035	.	.	.
Norges idrettshøgskole	45 460	54 314	65 021	77 424	79 143	93 688
Norges musikkhøgskole	38 377	37 573	52 428	71 560	82 973	86 099
Nordisk høyskole for husholdsvitenskap	6 531	6 702	6 682	.	.	.
Statens høyskoler for scenekunst	24 469	25 798	27 760	.	.	.
Statlige kunsthøgskoler	.	.	.	119 736	131 138	140 055
Statlige høyskoler	.	.	4 109 786	4 589 657	5 111 161	5 498 446
Distriktshøgskoler, sosialhøgsk. og andre høyskoler	586 049	772 912	.	.	.	.
Pedagogiske høyskoler og musikkonservatorier	747 751	928 643	.	.	.	.
Helsefaghøgskoler	490 425	537 334	.	.	.	.
Ingeniørhøgskoler og maritime høyskoler	508 479	632 900	.	.	.	.
Norges landbrukshøgskole	.	.	.	.	490 242	505 993
Regionale høyskolestyre	145 417	270 967	.	.	.	.
Norges veterinærhøgskole	.	.	.	.	206 182	215 164
Fellesutgifter for univ. og høyskoler	830 635	1 082 077	942 411	497 771	726 876	675 558
Privat høyskoleutdanning	132 528	236 263	268 965	278 769	314 254	344 081

¹ Regnskapstallene for 1998 og 1999 er hentet fra DBH, med unntak av fellesutgifter for universiteter og høyskoler og privat høyskoleutdanning, som er hentet fra Statsregnskapet i St.prp.nr.1 (2000-2001).

Kilde: DBH.

5.3. Ekstern finansiering¹, etter institusjon. 1997 og 1999

Institusjon	1997		1999	
	Regnskap	Ekstern finansiering i prosent av totale driftsutgifter	Regnskap	Ekstern finansiering i prosent av totale driftsutgifter
Universitetet i Oslo	460 514	19,8	546 840	20,1
Universitetet i Bergen	334 270	24,8	371 633	21,2
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	275 980	16,8	319 251	17,3
Universitetet i Tromsø	137 257	17,8	161 764	17,8
Norges Handelshøyskole	12 001	8,4	12 606	7,0
Arkitekthøgskolen i Oslo	3 255	8,3	2 675	6,1
Norges idrettshøgskole	4 204	5,8	8 629	9,6
Norges musikkhøgskole	1 432	1,8	1 181	1,4
Norges landbrukshøgskole	141 127	31,9	158 582	31,9
Norges veterinærhøgskole	50 295	26,7	58 234	26,9
Statlige høyskoler	222 076	4,8	269 848	5,0

¹ Regnskap omfatter regnskapsførte inntekter fra ulike finansieringskilder.

For 1999 fremkommer disse kildene i vedleggstabell 3.

Kilde: DBH.

Vedleggstabell 3 viser fordelingen av ekstern finansiering fordelt på ulike finansieringskilder. Hovedtyngden av ekstern finansiering representerer offentlige kilder. Av i overkant av totalt 1,9 milliarder kroner fra eksterne kilder, kommer 5,6 prosent fra EU. Ved universitetene og de vitenskapelige høyskolene står Norges forskningsråd for den største andelen ekstern finansiering, med om lag 43 og 37 prosent, mens diverse statlige etater er den største bidragsyteren til de statlige høyskolene.

5.4. Kostnader per studentmåltall

I nominelle kroner økte kostnadene per studentmåltall i gjennomsnitt fra vel 56 000 i 1996 til i overkant av 63 000 i 1999, eller 11,2 prosent på fire år. Store institusjoner har gjerne et lavere kostnadstall enn små institusjoner. Variasjoner i studietilbudet kan også gi seg utslag i forskjellige kostnadstall, i og med at visse utdanninger er mer kostnadskrevende enn andre, og at fordelingen av "dyre" og "billige" utdanninger er ulikt fordelt mellom institusjoner. F.eks. domineres Høgskolen i Narvik av ingeniør- og sivilingeniørstudenter, som er relativt sett mer kostnadskrevende enn institusjoner som domineres av lærer- og høyskolekandidatutdanninger.

5.4. Kostnader per studentmåltall¹, etter institusjon. 1997-1999

Institusjon	1997	1998	1999
Samtlige institusjoner.....	56 070	59 604	63 164
Universitetene i alt.....	59 890	62 499	67 490
Universitetet i Oslo	50 690	52 743	57 729
Universitetet i Bergen	53 862	57 187	61 984
NTNU	71 612	73 519	77 959
Universitetet i Tromsø	90 800	95 582	102 483
Vitenskapelige høyskoler i alt	98 952	107 647	112 142
Norges musikkhøgskole	120 813	123 533	131 994
Arkitektthøgskolen i Oslo	88 074	93 422	104 717
Norges Handelshøyskole	44 765	53 744	54 710
Norges veterinærhøgskole	309 890	361 232	360 751
Norges idrettshøgskole	104 070	108 748	118 310
Norges landbrukshøgskole	116 565	120 187	126 219
Statlige høyskoler i alt	47 163	51 177	53 417
Høgskolen i Agder	45 898	49 952	51 704
Høgskolen i Akershus	51 248	54 316	56 072
Høgskolen i Bergen	46 401	57 768	54 780
Høgskolen i Bodø	48 296	51 030	53 663
Høgskolen i Buskerud	45 677	50 061	52 430
Høgskolen i Finnmark	51 880	54 761	56 892
Høgskolen i Gjøvik	52 779	51 939	53 470
Høgskolen i Harstad	43 794	45 737	47 371
Høgskolen i Hedmark	44 819	50 241	49 757
Høgskolen i Lillehammer	44 543	57 412	53 579
Høgskolen i Molde	39 679	40 413	42 549
Høgskolen i Narvik	75 565	75 763	82 759
Høgskolen i Nesna	50 602	56 156	59 555
Høgskolen i Nord-Trøndelag	47 560	47 792	49 913
Høgskolen i Oslo	50 053	51 374	54 493
Høgskolen i Sogn- og Fjordane ..	45 489	48 292	53 173
Høgskolen i Stavanger	42 167	48 627	50 941
Høgskolen Stord/Haugesund	49 337	52 332	54 113
Høgskolen i Sør-Trøndelag	43 251	46 087	50 236
Høgskolen i Telemark	46 109	48 821	53 659
Høgskolen i Tromsø	56 869	60 019	62 626
Høgskolen i Vestfold	44 718	53 203	55 287
Høgskolen i Østfold	46 347	49 464	53 079
Høgskolen i Ålesund	50 842	53 052	56 773
Høgskolen i Volda	41 943	45 731	48 537
Samisk Høgskole	91 776	92 806	117 079
Statlige kunsthøgskoler i alt..	131 421	151 913	148 259
Kunsthøgskolen i Oslo	156 469	181 351	172 809
Kunsthøgskolen i Bergen	87 220	99 965	104 839

¹ Måltallene for antall registrerte studenter defineres av KUF. I beregningen er det tatt utgangspunkt i gjennomsnitt måltall for to siste årene. Antall faktisk registrerte studenter ved institusjonene vil alltid avvike litt i forhold til KUFs måltall.

Kilde: DBH.

6. Ansatte

6.1. Generell utvikling

I 1999 var det 21 781 årsverk som er tilknyttet norske universiteter og høyskoler (private høyskoler er ikke med, de rapporterer ikke ansatte til DBH), en økning på 1 118, eller 5 prosent, siden 1996.

6.1. Årsverk, etter institusjonstype. 1996-1999				
Institusjonstype	1996	1997	1998	1999
I alt	20 663	21 180	21 291	21 781
Universiteter	11 231	11 565	11 545	11 692
Vitenskapelige høyskoler	1 659	1 708	1 819	1 820
Statlige høyskoler	7 608	7 730	7 731	8 076
Kunsthøyskoler	166	178	196	193

Kilde: DBH.

6.2. Vitenskapelig ansatte

Av det totale antall ansatte er litt over halvparten ansatt i vitenskapelige stillinger. Utenom undervisningsoppgavene har de vitenskapelig ansatte i høyere utdanning en stor del av sine oppgaver tilknyttet forskning, og sektoren utgjør en viktig del av forskningsinnsatsen i Norge. De ikke-vitenskapelige stillingene representeres av administrativt ansatte, driftstekniske- og vitenskapelige hjelpestillinger, rene undervisningsstillinger (hovedsakelig høyskolelærere ved statlige høyskoler), bibliotekpersonale og andre tilsatte (i hovedsak renholdspersonale).

Tabell 6.3 fordeler årsverk i vitenskapelige stillinger på ulike stillingskategorier og institusjonstyper. Den vitenskapelige profilen på vitenskapelig ansatte ved universiteter/vitenskapelige høyskoler er ganske forskjellig fra den ved statlige høyskoler. Professorene utgjør nærmere 30 prosent ved universitetene og vel 25 prosent ved de vitenskapelige høyskolene, mens de bare utgjør 3 prosent ved de statlige høyskolene. Tilsvarende gjelder også for stipendiater. Den største enkeltgruppen vitenskapelig ansatte ved de statlige høyskolene er høyskolelektorer, med 2 590 årsverk, dvs. om lag 60 prosent av de vitenskapelig ansatte.

Kvinneandelen i vitenskapelig stillinger har økt for alle stillingskategoriene fra 1996 til 1999.

6.3. Studenter per vitenskapelig ansatt

Tabell 6.5 viser antall studenter per årsverk i vitenskapelige stillinger. Tabellen viser at det er flest studenter per vitenskapelig ansatt ved de statlige høyskolene, færrest ved kunsthøyskoler og vitenskapelige høyskoler. Tallene viser også at det har blitt færre studenter per

6.2. Årsverk, etter institusjon. 1999

Institusjon	I alt	Årsverk i vitenskapelige stillinger	Andel vitenskapelige stillinger
I alt	21 781	11 291	51,8
Universiteter i alt	11 692	5 918	50,6
Universitetet i Oslo	4 400	2 228	50,6
Universitetet i Bergen	2 564	1 299	50,7
NTNU	3 246	1 651	50,9
Universitetet i Tromsø	1 483	740	49,9
Vitenskapelige høyskoler i alt	1 820	923	50,7
Arkitekt høyskolen i Oslo	67	45	67,2
Norges Handelshøyskole	272	168	61,8
Norges idrettshøyskole	169	73	43,2
Norges landbrukshøyskole	827	385	46,6
Norges musikkhøyskole	127	95	74,8
Norges veterinærhøyskole	358	157	43,9
Kunsthøyskoler i alt	193	100	51,8
Kunsthøgskolen i Bergen	53	26	49,1
Kunsthøgskolen i Oslo	141	74	52,5
Statlige høyskoler i alt	8 076	4 350	53,9
Høgskolen i Agder	688	388	56,4
Høgskolen i Akershus	237	113	47,7
Høgskolen i Bergen	505	297	58,8
Høgskolen i Bodø	321	164	51,1
Høgskolen i Buskerud	195	116	59,5
Høgskolen i Finnmark	229	121	52,8
Høgskolen i Gjøvik	155	71	45,8
Høgskolen i Harstad	80	38	47,5
Høgskolen i Hedmark	364	180	49,5
Høgskolen i Lillehammer	211	109	51,7
Høgskolen i Molde	124	63	50,8
Høgskolen i Narvik	145	80	55,2
Høgskolen i Nesna	105	65	61,9
Høgskolen i Nord-Trøndelag	314	167	53,2
Høgskolen i Oslo	920	517	56,2
Høgskolen i Sogn- og Fjordane	255	138	54,1
Høgskolen i Stavanger	595	378	63,5
Høgskolen Stord/Haugesund	247	101	40,9
Høgskolen i Sør-Trøndelag	589	277	47,0
Høgskolen i Telemark	443	242	54,6
Høgskolen i Tromsø	291	139	47,8
Høgskolen i Vestfold	305	168	55,1
Høgskolen i Østfold	369	206	55,8
Høgskolen i Ålesund	140	70	50,0
Høgskolen i Volda	207	121	58,5
Samisk høyskole	43	20	46,5

Kilde: DBH.

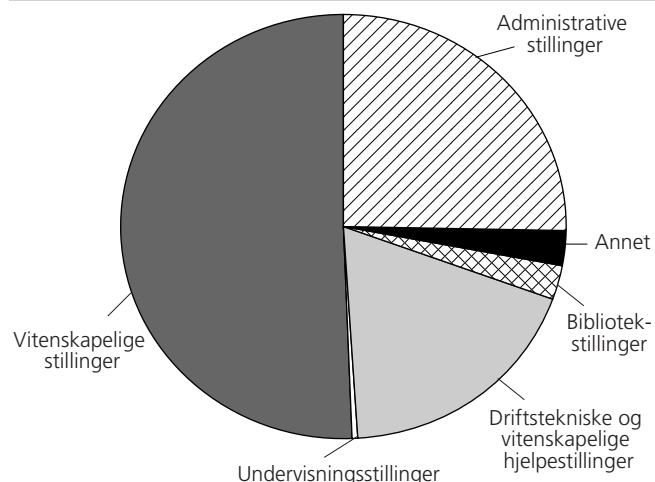
ansatt de siste fire årene, noe som betyr at studenttallet har økt relativt sett mindre enn antall vitenskapelig ansatte.

6.3. Årsverk i vitenskapelige stillinger, etter institusjonstype og stillingskategori. 1999

Stillingskategori	I alt	Institusjon			
		Univer- siteter	Viten- skapelige høgskoler	Statlige høg- skoler	Kunst- høg- skoler
Vitenskapelige årsverk i alt	11 291	5 918	923	4 350	100
Professor	2 137	1 749	234	131	23
Førsteamanuensis/ førstelektor	2 873	1 424	258	1 165	26
Amanuensis/ høgskole-/univ.lektor	3 462	459	103	2 851	50
Bistillinger	152	124	5	22	1
Stipendiater	2 101	1 762	225	114	.
Høgskoledosent	57	.	.	57	.
Andre vitenskapelige stillinger	510	401	98	11	.

Kilde: DBH.

Figur 6.1. Ansatte, etter stillingskategori ved universitetene. 1999

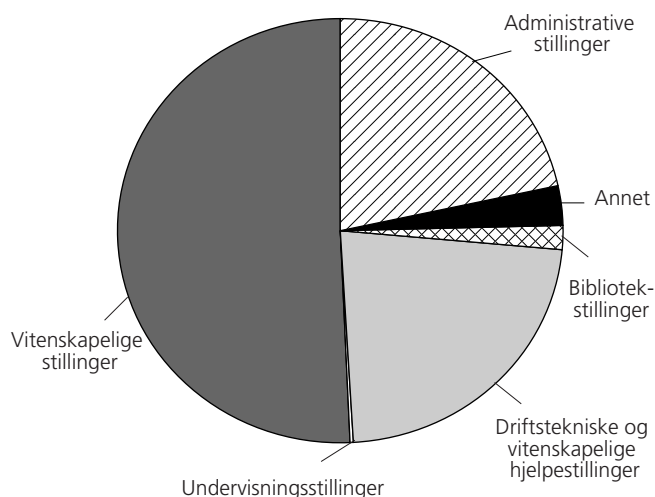
Kilde: DBH.

6.4. Andel kvinner i vitenskapelige stillinger, etter stillingskategori. 1996-1999. Prosent

Stillingskategori	1996	1997	1998	1999
Alle vitenskapelige stillinger ...	29,7	31,4	32,2	33,0
Professor	10,7	11,5	11,4	11,9
Førsteamanuensis/førstelektor	23,5	24,4	25,4	25,7
Amanuensis/høgskole-/univ.lektor	40,8	43,9	45,7	47,2
Bistillinger	9,5	7,2	6,8	7,7
Stipendiater	39,1	40,7	41,4	41,8
Høgskoledosent	9,9	9,6	12,1	12,4
Andre vitenskapelige stillinger	33,0	36,9	39,2	39,9

Kilde: DBH.

Figur 6.2. Ansatte, etter stillingskategori ved vitenskapelige høgskoler. 1999

Kilde: DBH.

6.4. Ansatte fordelt på stillingskategorier

Figurene 6.1, 6.2 og 6.3 viser prosentfordelingen av ulike kategorier ansatte. Ved universitetene er det nærmere 3 000 årsverk innenfor administrative stillinger, og forholdet mellom årsverk i administrative stillinger og vitenskapelige stillinger er nøyaktig 2:1. Ved vitenskapelige høgskoler er forholdet 2,35:1, og ved statlige høgskoler 2,33:1. En klar forskjell på statlige høgskoler og universiteter/vitenskapelige høgskoler er at førstnevnte gruppe har en relativt liten andel i kategorien driftstekniske- og vitenskapelige hjelpestillinger. Grunnen er at universitetene har forholdsvis mange ansatte i stillinger som vitenskapelig assistent, forskningsteknikere, ingeniør/avdelingsingeniører, klinikk- og laboratorieansatte etc.

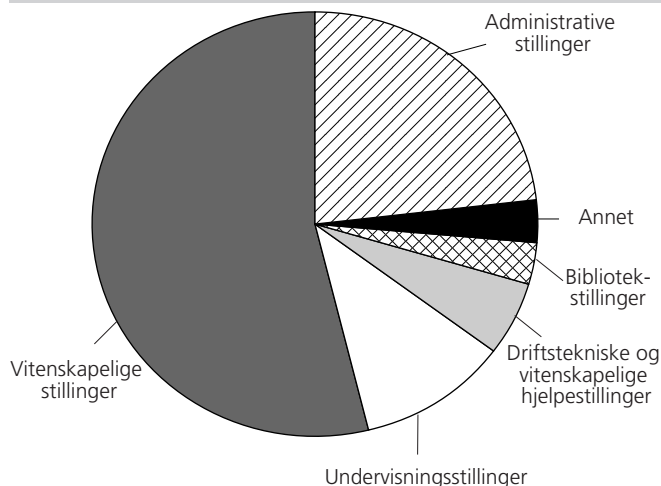
6.5. Student per vitenskapelig ansatt¹, etter institusjonstype. 1996-1999

Institusjonstype	1996	1997	1998	1999
Universiteter	13,9	13,4	12,9	12,5
Vitenskapelige høgskoler	9,0	8,1	7,8	7,9
Statlige høgskoler	18,2	17,8	17,7	16,9
Kunsthøgskoler	8,0	8,7	7,8	7,6

¹ Høgskolelektorer inngår som vitenskapelig ansatt.

Kilde: DBH.

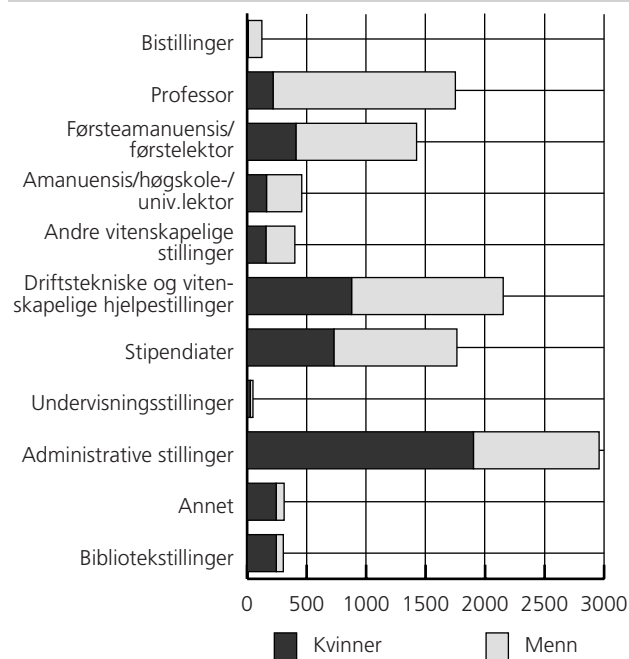
Figur 6.3. Ansatte, etter stillingskategori ved statlige høgskoler. 1999

Kilde: DBH.

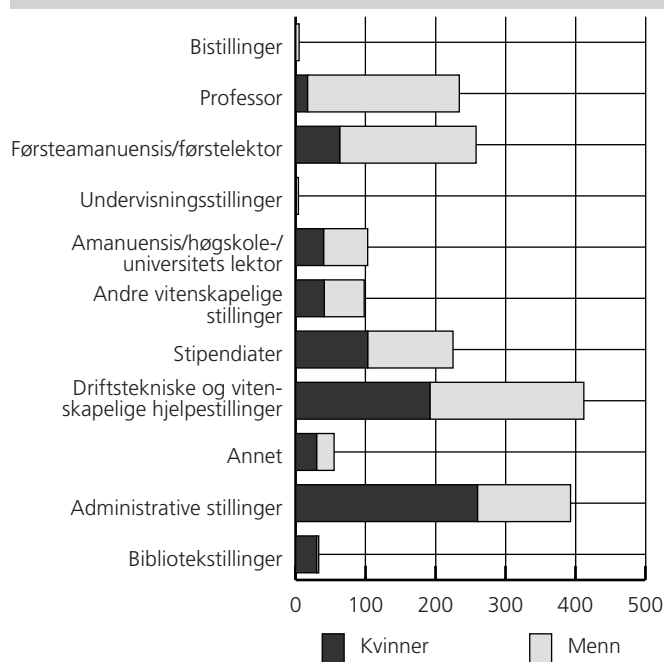
Figurene 6.4, 6.5 og 6.6 gir en oversikt over kjønnsfordelingen for de ulike stillingskategoriene. Andelen professorer ved universitetene er vel 12 prosent, ved de vitenskapelige høyskolene i overkant av 7 prosent. For de administrativt ansatte er det større prosentandel kvinner enn menn.

Figur 6.4. Ansatte ved universitetene, etter kjønn og stillingskategori. 1999

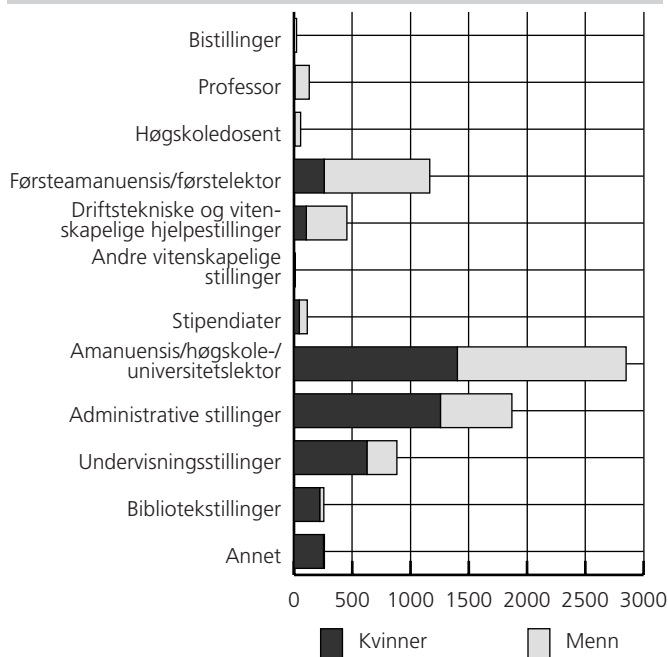
Kilde: DBH.

Figur 6.5. Ansatte ved vitenskapelige høyskoler, etter kjønn og stillingskategori. 1999

Kilde: DBH.

Figur 6.6. Ansatte ved statlige høyskoler, etter kjønn og stillingskategori. 1999

Kilde: DBH.

7. Flest kvinner i høyere utdanning

Om statistikken

Statistikken i temadelen er hovedsakelig hentet fra OECDs publisasjon «Education at a Glance - Indicators 2000 og fra Eurostats publisasjon "Key data on education in Europe 1999/2000". Publikasjonene fra OECD og Eurostat er basert på datainnsamling fra de forskjellige land. Statistisk sentralbyrå er derfor ansvarlig for de norske tallene. Tabellene som er hentet fra disse publikasjonene, avviker noe fra tabelloppsettet for øvrig.

I Norge har det de siste tiårene vært en sterk økning i antall studenter ved universiteter og høyskoler. Bortsett fra i Nederland og Tyskland har det fra 1975/76 til 1996/97 også vært en kraftig økning i tallet på registrerte studenter i alle europeiske land. En langt større del av årskullene tar nå høyere utdanning enn tidligere. Ikke minst har kvinnene strømmet til universiteter og høyskoler i et stadig større omfang. Høyere utdanning har i de fleste land utviklet seg fra nærmest å være forbeholdt en sosial elite til i stadig større grad å bli tilgjengelig for alle sosiale lag i befolkningen.

Det er imidlertid store forskjeller mellom landene når det gjelder hvem som har tilgang til ulike typer høyere utdanninger og opptakskrav og adgangsbegrensninger varierer mye. Det finnes tre hovedmodeller for opptakskrav og adgangsbegrensning. En modell finnes i Hellas, hvor det er staten som fastsetter antallet studieplasser og opptakskrav. En annen modell finnes bl.a. i Frankrike, Tyskland og Italia. I disse landene er det tilstrekkelig å ha fullført og bestått videregående utdanning som gir studiekompetanse, eller har andre formelle kvalifikasjoner som gir adgang til høyere utdanning. De fleste studier er åpne for den som har fullført videregående utdanning. Den tredje hovedmodellen er den som bl.a. benyttes i Norge. I denne modellen fastsetter hver enkelt utdanningsinstitusjon opptakskravene, og det er ofte begrenset med plasser på en del studier samt at opptak til en del studier f.eks. i kunsthøgskolen baseres på prøver og ferdigheter i faget.

7.1. Høy andel studenter i Norge

Studenter ved universiteter og høyskoler utgjorde i studieåret 1996/97 17 prosent av det totale antallet elever og studenter (på alle nivåer) i Norge. Dette er en av de høyeste studentandelene blant landene i Europa. Aller høyest andel hadde Finland med 19 prosent. Både i Danmark, Sverige og Island er andelen universitets- og høyskolestudenter av det totale antallet elever og stu-

denter lavere enn i Norge. En viktig forklaring på at Island bare har en andel på 10 prosent, er at spesielt mange islendir studenter i utlandet og at disse ikke inngår i beregningene.

7.2. Flere kvinner enn menn i høyere utdanning

Av dem som var i gang med høyere utdanning i studieåret 1996/97 var det flere kvinner enn menn i de fleste aldersgrupper. Dette gjaldt for de fleste europeiske land. Norge hadde en spesielt markant forskjell i utdanningsfrekvenser mellom menn og kvinner i aldersgruppen 19-23 år, hvor det var langt flere kvinner enn menn som var i høyere utdanning. Norge er et av landene i Europa med klartest forskjell mellom andelen kvinner og menn i høyere utdanning, og ikke i noen aldersgrupper er mennene i flertall. I en del andre land varierer dette mye; i noen aldersgrupper er det flest kvinner i høyere utdanning, mens det i andre er flest menn.

Flere kvinner enn menn ble uteksaminert fra høyere utdanning i de fleste europeiske land i studieåret 1996/97. Den største skjevfordelingen hadde Bulgaria, hvor hele 1,9 kvinner per mann ble uteksaminert. I motsatt ende befant Danmark seg, hvor det ble uteksaminert 0,8 kvinner per mann. Norge befinner seg omtrent midt på treet med en uteksamineringsrate på om lag 1,3 kvinner per mann. Hellas, Irland, Nederland, Østerrike og Storbritannia kunne vise til den jevneste kjønnsfordelingen blant de uteksaminerte kandidatene

7.3. Klare og tradisjonelle kjønnsforskjeller i utdanningsvalg

Selv om kvinnene i løpet av de siste 20 årene i stadig sterkere grad har tatt høyere utdanning og utgjør flertallet av studenttallet i flere land, bl.a. i Norge, er det fortsatt tradisjonelle kjønnsforskjeller i valg av utdanning.

I Norge er det flertall av kvinner innenfor fagfelt som humaniora, samfunnsvitenskap, undervisning, jus og medisin, mens menn fortsatt er i stort flertall innen naturvitenskapelige fag, spesielt data, ingeniørfag, matematikk og IT-fag. Innen matematiske fag var imidlertid om lag halvparten av studentene kvinner i Italia og Portugal. Det samme er tilfelle i enkelte øst-europeiske land. På fagfeltet medisin er kjønns sammensetningen svært avhengig av utdanningens lengde. De kortere høyskoleutdanningene innen helsefag er kvinnebaserte, mens mennene gjerne er i flertall blant medisins- og odontologistudentene. Dette er også situasjonen i andre europeiske land.

7.1. Uteksaminerte fra høyere utdanning, etter kjønn. 1997

Land	1 000		Kvinner per 100 menn
	Menn	Kvinner	
Belgia ¹	18,6	21,1	113,4
Danmark	14,0	16,8	120,0
Tyskland ²	182,8	153,7	84,1
Hellas	14,0	13,9	99,3
Spania	94,3	128,8	136,6
Frankrike	239,4	310,9	129,7
Irland ³	17,1	18,3	107,0
Italia	77,5	98,0	126,5
Nederland ²	43,2	44,0	101,9
Østerrike	10,3	11,1	107,8
Portugal	15,5	27,3	176,1
Finland	12,0	16,6	138,3
Sverige	14,7	20,5	139,5
Storbritannia	216,3	239,9	110,9
Island	0,7	1,0	142,9
Norge	22,6	30,4	134,5
Bulgaria	13,3	25,7	193,2
Tsjekkiske rep. ⁴	13,5	16,6	122,9
Estland	2,2	3,9	177,3
Latvia	4,0	6,0	150,0
Litauen	6,9	10,5	152,2
Ungarn ⁴	13,2	18,2	137,9
Polen ^{4,5}	43,8	72,1	164,6
Romania ⁶	36,9	44,1	119,5
Slovenia	3,6	5,4	150,0
Slovakia ⁴	5,9	6,9	116,9

¹ Belgia: 1995/96; kun uteksaminerte fra Flandern er inkludert. ² Tyskland og Nederland: tallene er fra 1995/96. ³ Irland: Studenter med kortere yrkesfaglig høyere utdanning inntil to år er utelatt. Det samme gjelder de som går på private høyskoler, og de som går på sykepleierhøyskoler hvor de ikke uteksamineres før etter tre til fire år i sykehuspraksis. ⁴ Den Tsjekkiske republikk, Ungarn, Polen og Slovakia: tallene er fra 1995/96. ⁵ Polen: Kun uteksaminerte med en høyere utdanning på maksimum fire år er inkludert. ⁶ Romania: Kun uteksaminerte med en kortere høyere grad er inkludert.

Kilde: Eurostat, UOE.

7.2 Deltakelse i høyere utdanning, etter alder og kjønn. 1996/1997. 1 000

Land	Kjønn	Alder													
		16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	21 år	22 år	23 år	24 år	25 år	26 år	27 år	28 år	29 år
Belgia	Mann	0,0	0,5	17,5	24,3	25,1	22,8	19,0	13,1	8,6	5,6	3,9	3,1	2,4	1,9
	Kvinne	0,0	0,8	25,2	31,1	30,8	24,2	17,5	11,2	6,9	4,3	3,0	2,2	1,7	1,2
Danmark	Mann	0,0	0,0	0,1	1,0	3,3	6,4	8,0	8,6	8,8	7,9	6,1	5,1	4,2	3,6
	Kvinne	0,0	0,0	0,1	0,9	3,4	7,4	10,2	11,2	11,2	9,4	7,1	5,4	4,3	3,6
Tyskland ¹	Mann	0,0	0,8	3,2	14,2	44,7	68,2	83,1	92,5	105,3	112,3	105,0	99,8	86,3	95,0
	Kvinne	0,0	7,7	24,1	61,7	87,2	87,7	82,3	76,6	76,4	73,6	62,8	55,9	47,1	75,2
Hellas	Mann	-	-	31,1	38,6	31,6	27,9	18,5	12,9	7,8	6,4	4,5	2,4	1,5	0,6
	Kvinne	-	-	40,0	33,2	31,5	25,7	14,3	10,0	5,4	3,9	3,1	1,2	1,0	0,4
Spania	Mann	-	0,0	55,9	81,3	95,5	93,1	88,1	74,9	60,2	46,6	31,0	24,0	19,0	15,1
	Kvinne	-	0,0	76,9	108,2	125,4	115,8	106,5	81,1	59,6	41,4	27,7	20,9	16,7	13,4
Frankrike	Mann	0,1	6,2	79,2	128,7	141,6	132,7	114,4	84,6	50,0	38,2	26,7	18,5	14,7	11,9
	Kvinne	0,1	9,4	110,7	164,1	170,8	157,9	135,0	102,0	69,9	45,5	29,7	20,6	15,6	12,2
Irland ²	Mann	-	2,0	9,9	11,3	9,8	7,8	5,0	3,0	2,1	9,2	-	-	-	-
	Kvinne	0,0	2,4	11,8	12,6	10,8	7,8	4,5	2,7	1,8	9,4	-	-	-	-
Luxembourg	Mann	-	-	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
	Kvinne	-	-	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nederland	Mann	-	2,2	11,5	20,7	26,7	28,8	29,3	25,9	21,9	16,3	11,3	8,2	5,7	4,8
	Kvinne	-	3,5	15,2	25,1	29,5	29,6	26,3	20,7	16,5	11,6	8,0	5,6	4,1	3,4
Østerrike	Mann	-	0,1	1,8	4,9	8,1	9,4	10,0	9,3	8,7	8,1	6,8	5,6	-	-
	Kvinne	-	0,1	4,2	8,8	10,7	10,9	10,4	9,4	9,1	7,9	6,8	5,7	4,9	3,9
Portugal	Mann	-	2,9	10,8	17,6	20,0	18,7	16,6	13,0	9,2	6,6	4,8	3,5	2,6	2,3
	Kvinne	-	1,9	11,6	19,6	22,7	23,4	21,2	17,2	14,1	11,3	8,5	6,4	5,1	4,0
Finland	Mann	0,0	0,0	0,3	4,6	6,6	9,4	9,9	9,0	8,9	7,8	6,6	5,5	4,8	4,0
	Kvinne	-	0,0	0,3	6,1	10,4	12,0	12,2	9,7	8,6	7,5	6,2	4,9	4,3	3,7
Sverige	Mann	0,0	0,0	0,1	4,1	8,6	11,6	13,0	12,0	10,6	9,1	6,9	5,6	4,9	4,4
	Kvinne	0,0	0,0	0,1	6,7	12,1	14,6	15,2	13,0	10,7	8,8	6,6	5,4	4,8	4,3
Storbritannia	Mann	1,0	7,7	76,1	103,0	104,8	82,4	56,6	42,2	35,9	31,4	26,6	24,5	22,7	21,8
	Kvinne	1,4	9,2	83,0	107,8	110,5	84,8	53,4	39,2	33,1	30,3	25,7	24,3	22,6	21,3
Island ³	Mann	-	-	-	0,0	0,2	0,4	0,4	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1
	Kvinne	-	-	0,0	0,0	0,2	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1
Norge	Mann	0,0	0,0	0,1	3,9	6,0	8,0	8,5	8,8	7,9	6,5	4,9	4,0	3,3	2,6
	Kvinne	-	0,0	0,1	6,0	9,4	10,4	10,8	9,8	8,5	6,7	5,0	4,0	3,3	2,6
Bulgaria	Mann	0,0	1,1	5,0	8,4	10,8	12,3	13,3	10,1	8,6	7,1	4,9	3,6	2,9	2,1
	Kvinne	0,1	2,4	12,9	20,8	21,8	21,1	18,7	14,5	10,5	8,3	6,2	4,9	3,6	2,8
Tsjekkiske rep.	Mann	-	0,0	8,3	14,6	15,2	14,4	13,9	11,1	7,7	5,4	3,8	3,0	2,5	2,0
	Kvinne	-	0,0	7,7	14,5	15,1	13,4	12,4	10,2	7,5	5,2	3,6	2,6	2,0	1,6
Estland ⁴	Mann	0,0	0,2	2,2	2,5	2,4	2,1	1,7	1,4	1,1	0,9	1,6	-	-	-
	Kvinne	0,0	0,2	3,2	3,3	3,2	2,6	2,1	1,6	1,2	1,0	1,8	-	-	-
Latvia	Mann	-	0,1	2,9	4,1	2,8	2,8	2,5	1,6	2,7	1,3	1,3	0,5	0,4	0,3
	Kvinne	-	0,1	4,2	5,9	4,4	4,0	3,4	3,0	2,6	1,7	1,7	1,1	0,9	0,7
Litauen	Mann	-	0,1	5,0	6,5	5,2	4,2	3,4	2,5	2,0	1,2	0,9	0,6	0,5	0,4
	Kvinne	-	0,1	8,1	9,1	8,5	6,3	4,3	3,4	2,5	1,6	1,2	0,9	0,8	0,6
Ungarn ⁵	Mann	-	-	6,1	12,2	14,9	14,1	11,8	7,8	5,7	13,2	-	-	-	-
	Kvinne	-	-	7,9	15,5	17,6	16,7	13,4	8,0	5,7	13,1	-	-	-	-
Polen ⁶	Mann	-	-	1,2	38,9	63,4	64,0	59,4	52,7	37,9	22,6	14,8	8,3	6,3	5,4
	Kvinne	-	-	2,2	71,7	76,6	74,2	67,8	58,8	34,9	22,0	16,0	11,4	9,9	9,6
Romania	Mann	-	-	16,4	22,8	24,7	23,6	21,6	16,8	13,3	9,5	6,8	5,4	4,4	2,5
	Kvinne	-	-	17,2	24,5	25,9	24,5	22,0	18,0	13,2	8,6	5,9	4,8	3,9	2,3
Slovenia	Mann	-	0,0	0,7	4,0	3,9	3,3	2,7	1,8	1,2	1,0	0,7	0,6	0,4	0,3
	Kvinne	-	0,0	1,0	5,8	5,8	4,8	3,5	2,2	1,4	0,9	0,6	0,5	0,4	0,3
Kypros	Mann	0,0	0,1	0,4	0,8	1,0	0,7	0,5	0,2	0,2	0,0	-	-	-	-
	Kvinne	0,0	0,3	1,3	1,2	1,0	0,7	0,3	0,1	0,1	0,0	-	-	-	-

¹ Tyskland: Kategorien «29 år» inneholder personer som er 29 år og over. ² Irland: Kategorien «25 år» inneholder personer som er 25 år og over. ³ Island: Kun heltidsstudenter er inkludert. ⁴ Estland: Kategorien «26 år» inneholder personer som er 26 år og over. ⁵ Ungarn: Kategorien «25 år» inneholder personer som er 25 år og over. ⁶ Polen: Kun de som har en høyere utdanning på til og med 4 år er inkludert.

Kilde: Eurostat, UOE.

7.3. Andel kvinner av de uteksaminerte innen høyere utdanning, etter fagområde. 1996/1997. Prosent

Land	Fagområde								
	Humaniora og teologi	Samfunnsfag	Pedagogikk og lærerutdanning	Jus	Naturfag	Matematikk og IT	Medisin	Ingeniør og arkitektur	Andre
Belgia ¹	63,3	53,8	70,7	53,3	37,5	20,0	71,4	27,0	45,3
Danmark	75,9	37,8	77,2	58,3	42,9	40,0	87,8	19,1	48,3
Tyskland ²	65,9	46,0	74,6	42,4	31,5	27,9	64,2	12,4	67,8
Spania	66,3	59,5	75,6	62,2	51,4	33,0	73,2	24,6	63,8
Frankrike	74,0	63,0	69,1	64,3	51,0	34,3	72,3	18,0	61,6
Irland ³	64,4	56,0	75,0	60,0	60,4	36,8	60,0	13,2	60,0
Italia ²	82,4	51,7	89,7	55,1	55,1	49,0	54,0	25,0	44,1
Nederland ²	64,3	51,9	69,1	55,8	31,3	11,5	69,5	12,5	44,4
Østerrike	63,0	53,3	77,8	42,1	41,7	22,2	69,6	20,0	53,8
Portugal	72,3	62,7	82,3	65,2	63,6	53,8	78,6	32,7	56,0
Finland	70,8	64,3	76,7	50,0	50,0	20,0	86,0	15,9	59,1
Sverige	63,6	58,0	79,5	54,5	50,0	71,4	77,8	21,9	50,0
Storbritannia	61,2	53,9	70,4	57,1	47,6	26,5	76,5	16,8	47,0
Island	66,7	33,3	75,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100,0
Norge	63,2	52,4	75,7	55,6	50,0	28,6	81,6	20,0	47,8
Bulgaria	73,0	71,2	85,3	64,7	66,7	50,0	76,1	38,3	47,6
Tsjekkiske rep. ²	57,7	58,0	74,5	65,0	44,4	0,0	76,3	24,1	41,7
Estland	67,0	73,7	83,3	50,0	50,0	0,0	87,5	28,6	55,6
Latvia	72,7	58,3	78,3	50,0	50,0	50,0	81,8	22,2	25,0
Ungarn ²	65,2	59,6	77,5	60,0	37,5	0,0	61,9	24,1	28,0
Romania ⁴	66,3	61,8	61,9	54,8	76,7	55,9	62,5	28,4	48,6
Slovenia	80,0	66,7	81,8	66,7	50,0	0,0	75,0	25,0	66,7
Slovakia ²	50,0	59,1	76,9	50,0	66,7	0,0	75,0	25,6	66,7

¹ Belgia: 1995/96; kun uteksaminerte fra Flandern er inkludert. ² Tyskland, Italia, Nederland, Den Tsjekkiske republikk, Ungarn og Slovakia: tallene er fra 1995/96.

³ Irland: Studenter med kortere yrkesfaglig høyere utdanning inntil to år er utelatt. Det samme gjelder de som går på private høyskoler, og de som går på sykepleierhøgskoler hvor de ikke uteksamineres før etter tre til fire år i sykehuspraksis. ⁴ Romania: Kun uteksaminerte med en kortere høyere grad er inkludert.

Kilde: Eurostat, UOE.

8. Utenlandsstudenter

8.1. Utenlandsstudier og deres finansiering

Det er tradisjon for at mange norske studenter tar hele eller deler av sin utdanning i utlandet. Studiet er vanligvis finansiert av lån fra Statens lånekasse eller ved at studenten er deltaker i et utvekslingsprogram. Studentutveksling mellom institusjoner i de nordiske landene, deltakelse i EU-programmene eller i andre utvekslingsprogram blir ansett for å være viktig.

Gjennom hele 1990-tallet har det vært en økning i antall norske studenter ved utenlandske læresteder som får støtte fra Statens lånekasse. I 1999 var det 13 702 norske studenter i utlandet, en økning på 86 prosent på 10 år.

8.1. Norske studenter i høyere utdanning i utlandet som mottar støtte fra Statens lånekasse¹. 1960/1961 - 1990/2000

År	I alt	Europa	USA/ Canada	Andre land
1960/61	2 951	2 632	301	18
1970/71	3 265	2 873	333	59
1980/81	4 724	3 692	964	68
1990/91	7 370	5 016	2 343	11
1991/92	7 551	5 112	2 427	12
1992/93	7 819	5 383	2 412	24
1993/94	7 937	5 601	2 283	53
1994/95	8 220	5 999	2 126	95
1995/96	9 309	7 042	2 099	168
1996/97	10 407	7 883	2 128	396
1997/98	11 630	8 704	2 209	717
1998/99	12 545	9 227	2 078	1 240
1999/00	13 702	9 474	1 960	2 268

¹ Studenter som får avslag på studielån er ikke medregnet i tallene, og representerer i gjennomsnitt om lag 400 studenter årlig.

Kilde: Statens lånekasse for utdanning.

Det kan være flere årsaker til at studenter tar hele eller deler av sin utdanning i utlandet. Viktigst er nok mangel på studieplasser innen enkelte fag. I tillegg har en del utdanninger i Norge svært høye opptakskrav, slik at det oftere kan være lettere å komme inn på studiet i utlandet. Skal man studere et fag, må man rett og slett reise utenlands. Andre grunner til at noen velger å studere i et annet land enn hjemlandet er muligheten for å lære fremmedspråk og andre kulturer å kjenne og anledningen til å bygge nye sosiale nettverk.

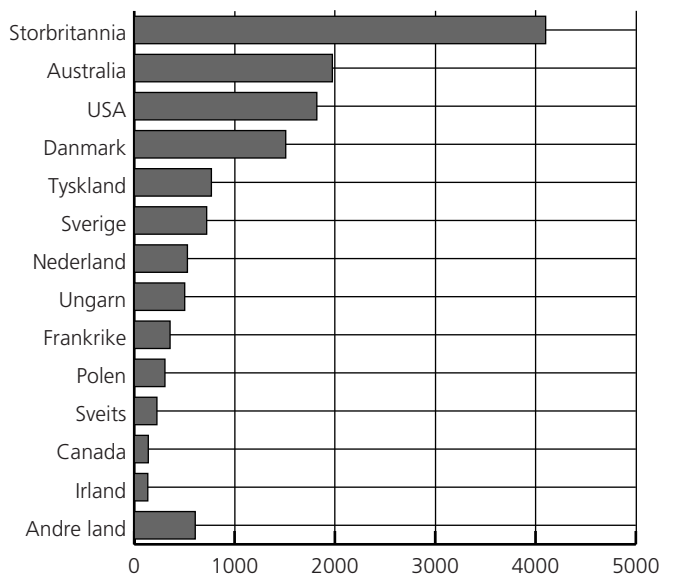
Det er relativt vanskelig å sammenligne antall utenlandske studenter fra land til land. Dette fordi det er ulike måter å klassifisere utenlandsstudenter på i forskjellige land. Enkelte land bruker statsborgerskap, andre fødeland og atter andre registrerer det reelle antall

personer som kommer til landet for å studere. Dette er forbehold som må tas når det gjelder sammenligninger mellom land.

8.2. Norske studenter i utlandet

Figur 8.1 viser at flesteparten av de norske utenlandsstudenter befant seg i Storbritannia i 1999. Ungarn har hatt en markert økning i antall norske studenter de siste årene, men det landet som for tiden er mest populært for utenlandsstudier er Australia, som i 1996/97 hadde 243 norske studenter, i 1997/98 522 studenter, i 1998/99 1006 studenter og i 1999/2000 1975 studenter. Dette utgjør en økning på over 700 prosent over fire år.

Figur 8.1. Norske studenter i høyere utdanning i utlandet, etter land. 1990/2000

Kilde: Statens lånekasse for utdanning.

I tabell 8.2 vises fordelingen på ulike utdanninger for norske studenter i utlandet. Merkantile fag, medisin, teknologiske fag og kunsthøgskole er de utdanningene som den største andelen av norske utenlandsstudenter studerer. Journalistikk/mediefag, psykologi og medisin har økt sin andel i perioden fra 1996 til 1999, med henholdsvis 96, 96 og 72 prosent. Dette er de fagene som har hatt størst økning de siste fire årene. Kvinne dominansen er stor på mange av utdanningene, og har også økt i perioden fra 1996 til 1999.

8.2. Norske studenter i utlandet som mottar støtte fra Statens lånekasse, etter kjønn og utdanning. 1996/1997 og 1999/2000

Utdanning	1996/1997			1999/2000		
	I alt	Prosent		I alt	Prosent	
		Kvinner	Menn		Kvinner	Menn
I alt	10 407	53,1	46,9	13 702	56,4	43,6
Administrasjon og ledelse	101	26,7	73,3	193	26,4	73,6
Lærerutdanning	152	71,1	28,9	170	81,8	18,2
Arkitekt	57	52,6	47,4	86	61,7	38,3
Bibliotekar	10	80,0	20,0	12	83,3	16,7
Dans/opera	135	87,4	12,6	106	87,7	12,3
Farmasi/ernæringsfag	93	87,1	12,9	86	79,1	20,9
Forskerutdanning	188	31,4	68,6	221	39,4	60,6
Foto/film	25	40,0	60,0	63	44,4	55,6
Fysioterapi	540	64,6	35,4	720	68,2	31,8
Andre helsefag	42	81,0	19,0	65	87,7	12,3
Hotellfag/turisme	444	75,5	24,5	621	74,6	25,4
Humanistiske fag	353	73,1	26,9	400	71,5	28,5
Journalistikk/ mediafag	453	58,5	41,5	890	64,6	35,4
Jordbruk/skogbruk/ fiskeri	46	52,2	47,8	60	56,7	43,3
Jus	15	53,3	46,7	68	50,0	50,0
Kiropraktikk	86	39,5	60,5	109	39,4	60,6
Kunst/kunsthåndverk	1 028	66,1	33,9	1 275	68,1	31,9
Merkantile fag	1 626	32,8	67,2	2 296	39,6	60,4
Medisin	963	49,2	50,8	1 658	53,9	46,1
Musikk	154	43,5	56,5	236	46,6	53,4
Odontologi	54	33,3	66,7	56	46,4	53,6
Psykologi	282	67,7	32,3	552	69,6	30,4
Realfag	137	49,6	50,4	190	53,7	46,3
Samfunnsfag/utvikl.-studier	667	66,6	33,4	730	67,7	32,3
Sosialøkonomi	92	25,0	75,0	156	30,1	69,9
Sosionomi/barnevern	138	79,7	20,3	69	89,9	10,1
Sykepleie	602	86,2	13,8	666	86,3	13,7
Teater	110	59,1	40,9	139	69,1	30,9
Teknologiske fag	1 285	19,1	80,9	1 331	23,4	76,6
Teologi	37	32,4	67,6	30	40,0	60,0
Tolk/translator	12	83,3	16,7	21	85,7	14,3
Veterinær	219	74,9	25,1	322	79,5	20,5
Uspes./annen høyere utdanning	261	57,5	42,5	110	45,5	54,5

Kilde: Statens lånekasse for utdanning.

8.3. Studenter i høyere utdanning som studerer i et annet EU/EFTA/EEA-land. 1996/1997. Prosent

Land	Andelen studenter i andre land
Belgia	1,8
Danmark	2,5
Tyskland	1,5
Hellas	11,6
Spania	1,0
Frankrike	1,4
Irland	12,0
Italia	1,5
Luxembourg	80,0
Nederland	2,2
Østerrike	3,7
Portugal	2,7
Finland	2,8
Sverige	2,2
Storbritannia	0,7
Island	22,6
Norge	4,0

Kilde: Eurostat, UOE.

8.3. Små land har mange utenlandsstudenter, store land har få

Av norske studenter i utlandet utgjør de som studerer i Danmark, Island og Sverige den største andelen av det totale antallet studenter i mottakerlandet. Av det totale antallet studenter i Norge, er det danske, svenske og britiske studenter som utgjør den største andelen utenlandske studenter. Norske studenter i Danmark og Sverige utgjør en større andel av de respektive lands studentmasse, enn hva deres studenter i Norge utgjør av den norske studentmassen.

Norge er et av landene om har størst andel av landets totale antall studenter i utenlandske utdanningsinstitusjoner. 4 prosent av samtlige norske studenter befinner

seg i utenlandske utdanningsinstitusjoner. Både Danmark, Finland og Sverige ligger lavere enn Norge. På topp befinner Luxembourg og Island seg med henholdsvis 80 og 23 prosent. En viktig forklaring på at disse har en forholdsvis stor andel av det totale antallet studenter i utlandet, må søkes i landenes beskjedne befolkningstall. I små land vil utdanningstilbudet være begrenset, og for mange vil det være slik at eneste mulighet til å kunne ta en bestemt utdanning er å studere utenlands. Land som Storbritannia, Frankrike og Tyskland har en liten andel av sine studenter i utenlandske utdanningsinstitusjoner. Under 2 prosent av disse landenes studenter befinner seg i utlandet.

Omtrent 3 prosent av samtlige studenter i norske utdanningsinstitusjoner har utenlandsk statsborgerskap. Dette er under gjennomsnittet for OECD-landene som er nærmere 5 prosent. Både Danmark og Sverige har en større andel utenlandske studenter, mens Finland ligger lavere enn Norge. Nesten 2 prosent av studentene i Norge kommer fra andre OECD-land. 6 prosent av det totale antallet norske studenter studerer i andre OECD-land. Dette gir for Norge en netto utstrømning av studenter på 4 prosent. Den gjennomsnittlige netto-utstrømningen for hele OECD er 3,2 prosent. Bare Luxembourg, Ungarn og Island har større netto utstrømning enn Norge.

I overkant av 52 prosent av de norske utenlandsstudentene er kvinner. Gjennomsnittstallene for OECD viser at det er et flertall av menn blant de som studerer utenfor eget hjemland.

8.4. Antall utenlandske studenter på høgskole-/universitetsnivå i forhold til det totale antall studenter. 1998. Prosent

Hjemland	Studieland								
	Australia	Østerrike	Belgia	Canada	Danmark	Finland	Frankrike	Tyskland	Island
OECD-land									
Australia	.	0,02	0,00	0,04	0,02	0,01	0,00	0,01	0,02
Østerrike	0,02	.	0,02	0,01	0,02	0,01	0,02	0,32	0,02
Belgia	0,01	0,04	.	0,02	0,01	0,01	0,09	0,05	0,00
Canada	0,17	0,02	0,02	.	0,03	0,03	0,05	0,02	0,05
Danmark	0,02	0,03	0,01	0,01	.	0,01	0,02	0,03	0,37
Finland	0,01	0,07	0,01	0,01	0,05	.	0,01	0,05	0,20
Frankrike	0,03	0,15	0,08	0,41	0,06	0,02	.	0,30	0,06
Tyskland	0,15	2,19	0,13	0,09	0,32	0,07	0,26	.	0,17
Island	0,00	0,01	0,00	0,00	0,34	0,02	0,00	0,01	.
Irland	0,05	0,02	0,02	0,01	0,02	0,01	0,03	0,03	0,02
Luxemburg	0,00	0,12	0,01	0,00	0,00	0,00	0,05	0,06	0,00
New Zealand	0,62	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01
Norge	0,07	0,04	0,01	0,02	0,63	0,02	0,02	0,05	0,31
Spania	0,01	0,12	0,07	0,02	0,04	0,01	0,17	0,25	0,06
Sverige	0,06	0,11	0,01	0,03	0,24	0,15	0,04	0,05	0,22
Sveits	0,02	0,11	0,02	0,02	0,03	0,01	0,04	0,09	0,01
Storbritannia	0,82	0,08	0,05	0,12	0,20	0,05	0,17	0,13	0,05
USA	0,23	0,17	0,08	0,38	0,13	0,06	0,11	0,19	0,20
I alt OECD-land og ikke-medlemsland									
Sum Afrika	0,25	0,41	0,62	0,59	0,14	0,25	3,14	0,76	0,01
Sum Asia	8,62	1,59	0,72	1,44	0,70	0,40	0,81	2,91	0,12
Sum Europa	1,17	8,88	2,42	0,91	2,55	0,93	1,84	3,93	1,89
Sum Nord-Amerika	0,30	0,24	0,13	0,59	0,17	0,10	0,23	0,26	0,25
Sum Oseania	0,67	0,02	0,01	0,05	0,03	0,01	0,01	0,01	0,04
Sum Sør-Amerika	0,06	0,13	0,10	0,12	0,07	0,02	0,17	0,19	0,07
Ikke spesifisert	1,51	0,22	0,02	0,08	2,36	0,03	1,10	0,09	0,01
I alt alle land	12,59	11,49	4,03	3,78	6,01	1,73	7,30	8,16	2,40
	Irland	Luxemburg	New Zealand	Norge	Spania	Sverige	Sveits	Storbritannia	USA
OECD-land									
Australia	0,05	0,00	0,00	0,01	0,00	0,02	0,03	0,06	0,02
Østerrike	0,03	0,00	0,00	0,01	0,03	0,05	0,46	0,05	0,01
Belgia	0,04	3,43	0,00	0,01	0,05	0,01	0,16	0,11	0,01
Canada	0,05	0,00	0,02	0,03	0,00	0,02	0,09	0,15	0,15
Danmark	0,02	0,00	0,01	0,34	0,02	0,23	0,06	0,09	0,01
Finland	0,06	0,00	0,00	0,07	0,01	0,84	0,04	0,13	0,01
Frankrike	0,34	11,72	0,02	0,05	0,22	0,08	1,68	0,65	0,04
Tyskland	0,37	0,98	0,10	0,16	0,18	0,25	3,58	0,67	0,06
Island	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,12	0,00	0,01	0,00
Irland	.	0,00	0,00	0,01	0,02	0,02	0,02	0,84	0,01
Luxemburg	0,01	.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,03	0,00
New Zealand	0,00	0,00	.	0,00	0,00	0,01	0,00	0,02	0,01
Norge	0,04	0,00	0,01	.	0,01	0,35	0,08	0,19	0,02
Spania	0,16	0,54	0,00	0,02	.	0,04	0,96	0,35	0,03
Sverige	0,04	0,00	0,04	0,31	0,02	.	0,12	0,15	0,03
Sveits	0,02	0,00	0,00	0,02	0,01	0,04	.	0,06	0,01
Storbritannia	1,22	0,16	0,04	0,20	0,13	0,15	0,20	.	0,05
USA	0,88	0,00	0,18	0,17	0,03	0,16	0,22	0,50	.
I alt OECD-land og ikke-medlemsland									
Sum Afrika	0,21	0,33	0,04	0,33	0,17	0,15	0,93	0,76	0,16
Sum Asia	1,07	0,05	2,49	0,59	0,06	0,81	1,06	3,61	2,08
Sum Europa	2,54	26,21	0,24	1,91	1,04	3,10	11,95	5,39	0,48
Sum Nord-Amerika	0,96	0,00	0,22	0,21	0,14	0,22	0,40	0,80	0,33
Sum Oseania	0,05	0,00	0,61	0,01	0,00	0,02	0,03	0,09	0,03
Sum Sør-Amerika	0,00	0,11	0,03	0,08	0,25	0,13	0,47	0,13	0,17
Ikke spesifisert	0,00	3,76	0,04	0,00	0,00	0,04	1,10	0,03	0,00
I alt alle land	4,84	30,48	3,67	3,13	1,66	4,48	15,98	10,81	3,24

Kilde: OECD.

8.5. Utenlandske studenter og utveksling av studenter mellom OECD-land. Universitets-/høgskolenivå. 1998. Prosent

Land	Utenlandske studenter i prosent av alle studenter	Utteksling av studenter mellom OECD-land			Kjønn	
		Studenter fra andre OECD-land på universitets-/høgskolenivå	Studenter i andre OECD-land på universitets-/høgskolenivå	Netto utstrømming av utenlandske studenter på universitets-/høgskolenivå	Menn	Kvinner
Australia	12,6	3,1	0,7	-2,4	51,5	48,5
Østerrike	11,5	7,6	4,4	-3,2	52,2	47,8
Belgia	4,0	..	..	..	..	..
Canada	3,8	1,5	3,1	1,6	56,9	43,1
Tsjekkia	1,9	0,2	0,9	0,7	63,5	36,5
Danmark	6,0	2,6	3,2	0,6	41,4	58,6
Finland	1,7	0,6	3,3	2,7	59,7	40,3
Frankrike	7,3	1,5	1,8	0,3	..	..
Tyskland	8,2	4,1	2,2	-1,8	55,0	45,0
Hellas	..	..	14,7	..	..	..
Ungarn	2,6	0,6	2,2	1,6	59,4	40,6
Island	2,4	1,9	28,6	26,7	33,5	66,5
Irland	4,8	3,4	13,6	10,2	46,7	53,3
Italia	1,2	0,2	1,8	1,6	50,0	50,0
Japan	0,9	0,5	1,4	0,9	54,0	46,0
Korea	0,1	0,0	2,6	2,6	61,9	38,1
Luxemburg	0,5	16,1	192,9	176,8	..	..
Mexico	..	..	0,7	..	..	..
Nederland	..	..	2,7	..	..	..
New Zealand	3,7	0,8	3,4	-2,6	48,5	51,5
Norge	3,2	1,8	6,0	-4,2	47,9	52,1
Polen	0,5	0,1	1,1	1,0	53,4	46,6
Portugal	..	..	2,7	..	..	..
Spania	1,7	0,9	1,3	0,4	50,5	49,5
Sverige	4,5	2,9	4,3	1,4	44,5	55,5
Sveits	15,9	10,9	4,5	-6,4	55,2	44,8
Tyrkia	1,3	0,1	2,9	2,8	72,9	27,1
Storbritannia	10,8	4,8	1,4	-3,4	53,9	46,1
USA	3,2	1,2	0,2	-0,9	58,1	41,9
Landsgjennomsnitt¹	4,8	2,2	4,3	.	53,2	46,8

¹ Luxemburg er ikke medregnet i landsgjennomsnittet.

Kilde: OECD.

8.6. Antall studenter som tar høgskole-/universitetsutdanning i utlandet i forhold til studenter som tar høgskole-/universitetsutdanning i eget hjemland. 1998. Prosent

Hjemland	Studieland															Sum
	Australia	Østerrike	Belgia	Canada	Danmark	Finland	Frankrike	Tyskland	Irland	Norge	Spania	Sverige	Sveits	Storbritannia	USA	
Australia	..	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,01	0,02	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,13	0,24	0,53
Østerrike	0,05	..	0,01	0,03	0,01	0,01	0,14	2,74	0,02	0,01	0,20	0,05	0,28	0,42	0,35	4,39
Belgia	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Canada	0,13	0,00	0,00	..	0,00	0,01	0,08	0,04	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,25	1,67	2,23
Danmark	0,14	0,03	0,01	0,09	..	0,02	0,17	0,36	0,01	0,34	0,16	0,36	0,05	0,95	0,52	3,18
Finland	0,04	0,07	0,01	0,05	0,04	..	0,12	0,45	0,03	0,05	0,10	0,94	0,02	0,97	0,35	3,29
Frankrike	0,01	0,02	0,01	0,23	0,01	0,00	..	0,31	0,02	0,00	0,19	0,01	0,13	0,62	0,26	1,83
Tyskland	0,05	0,26	0,01	0,04	0,03	0,01	0,25	..	0,02	0,01	0,15	0,03	0,26	0,62	0,40	2,23
Irland	0,39	0,03	0,02	0,10	0,03	0,02	0,40	0,45	..	0,01	0,18	0,03	0,03	11,46	0,62	13,62
Norge	0,27	0,05	0,01	0,09	0,63	0,02	0,19	0,61	0,03	..	0,11	0,54	0,07	2,00	1,13	6,02
Spania	0,01	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00	0,20	0,30	0,01	0,00	..	0,01	0,08	0,39	0,22	1,28
Sverige	0,14	0,09	0,01	0,09	0,15	0,13	0,29	0,37	0,02	0,20	0,14	..	0,07	1,06	1,41	4,33
Sveits	0,12	0,18	0,02	0,18	0,04	0,02	0,55	1,25	0,02	0,02	0,15	0,07	..	0,79	1,08	4,47
Storbritannia	0,40	0,01	0,00	0,08	0,02	0,01	0,18	0,15	0,09	0,02	0,12	0,02	0,02	..	0,35	1,35
USA	0,01	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,02	0,03	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	..	0,20

Kilde: OECD.

2 prosent av samtlige norske studenter oppholdt seg i studieåret 1997/98 i britiske utdanningsinstitusjoner. 1,1 prosent av studentene tok utdanning i USA. Danmark og Tyskland var også svært populære studieland for norske studenter. I disse landene fant vi i studieåret 1997/98, 0,6 prosent av den totale norske studentmassen. Ser vi nærmere på våre naboland; Danmark, Finland og Sverige, er tendensen stort sett den samme. Av dem som studerer i utlandet, er det de som studerer i Storbritannia og USA som utgjør den største andelen av landenes eget totale antall studenter.

8.4. Utvekslingsstudenter

I tabell 8.7 fremgår omfanget av studieopphold for norske utvekslingsstudenter i utlandet (utreisende), samt av utenlandske utvekslingsstudenter i Norge (innreisende). Data er rapportert på årsbasis for 1999, med en minimumsvarighet for studieprogrammene på 4 uker. Tabellen viser at det er rapportert 3 400 norske studenter i utlandet. 2 800 studenter fra land utenfor Norge har hatt opphold i Norge på grunnlag av utvekslingsavtaler. EU-programmet Erasmus/Sokrates er det mest omfattende utvekslingsprogrammet. Programmet Leonardo da Vinci inngår i "Andre program" (97 innreisende og 54 utreisende). Kvotestudenter regnes ikke som utvekslingsstudenter, og er derfor ikke med i tabellen.

Ikke alle studenter ved norske læresteder er utvekslingsstudenter. Ved norske universiteter var det høsten 1999 registrert 5 583 studenter med utenlandsk statsborgerskap, 53 prosent av disse var fra Europa, nesten 20 prosent fra Asia, 11 prosent fra Afrika, 7 prosent fra Amerika og 0,4 prosent fra Oceania. 9 prosent var ikke relatert til noe bestemt kontinent.

8.7. Utvekslingsstudenter. 1999¹

Institusjon	I alt	Erasmus/- Sokrates	Nord- plus	Bilaterale avtaler	Andre program
Utreisende i alt	3 400	1 394	304	486	1 216
Universitetet i Oslo	670	204	..	26	440
Universitetet i Bergen	576	281	34	124	137
NTNU	613	267	42	..	304
Universitet i Tromsø ...	62	31	14	10	7
Vitenskapelige høgskoler	374	155	59	61	99
Statlige høyskoler	1 041	414	146	265	216
Kunsthøgskoler	64	42	9	..	13
Innreisende i alt	2 855	1 233	438	147	1 037
Universitetet i Oslo	966	229	109	4	624
Universitetet i Bergen	427	202	42	38	145
NTNU	487	334	53	..	100
Universitet i Tromsø ...	122	29	19	13	61
Vitenskapelige høgskoler	283	176	60	31	16
Statlige høyskoler	513	222	147	61	83
Kunsthøgskoler	57	41	8	..	8
Inn- og utreisende ..	6 255	2 627	742	633	2 253

¹ Kvotestudenter er ikke tatt med i tallene. Dette utgjør 872 studenter, hvorav 304 kvinner. En kvotestudent er primært en student fra et utviklingsland eller Øst-Europa som får dekket sin studiefinansiering gjennom et såkalt kvotert stipend fra Lånekassen. Lånekassen har i alt ca. 1100 slike stipend, og vilkårene er fastsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Kilde: DBH.

9. Hvor mange har fullført en høyere utdanning?

Av dem som har fullført utdanninger på universitets- og høgsolenivå med en varighet på mindre enn tre år, er det i aldersgruppen 25-34 år at den største andelen som har fullført en utdanning på dette nivå er å finne. Det blir en stadig mindre andel som har fullført høyere utdanning når alderen stiger. Norge ligger likevel godt over gjennomsnittet i OECD når det gjelder andelen i ulike aldersgrupper som har fullført høyere utdanning som varer mindre enn tre år.

Av dem som har fullført høyere utdanninger som varer tre år eller mer, er tendensen den samme som for kortere høyere utdanning. Det blir en stadig lavere andel med stigende alder. Også for dette utdanningsnivået ligger Norge langt over gjennomsnittet i OECD. Avstanden til gjennomsnittet er enda høyere enn det er for dem som har høyere utdanning som er kortere enn tre år.

I Norge har like mange menn som kvinner fullført en høyere utdanning som er lengre enn tre år (24 prosent). Med unntak av USA og Nederland er det ingen land i hele OECD - området hvor en så stor andel av befolkningen har fullført en utdanning på dette nivået. I aldersgruppene 25-44 år er det i Norge flere kvinner enn menn som har fullført høyere utdanning med varighet mer enn tre år. I aldersgruppene 45-64 år er det høyere andel menn enn kvinner. Disse studerte i en tid da det ikke var så vanlig at kvinner tok lengre høyere utdanning.

Siden skoleåret 1985/86 har Norge vært et av landene i Europa med størst økning i antall kvinner i forhold til antall menn som tar høyere utdanning. I skoleåret 1996/97 var det nesten 1,3 kvinner per mann i høyere utdanning i Norge. Bare i Island var det enda større skjevfordeling i kvinnes favør. Flere land i OECD kan også vise til en dramatisk økning i antall kvinner per mann som tar høyere utdanning de senere årene; fra å ligge på en rate med omtrent 0,5 kvinner per mann i 1975/76 har dette snudd til å bli mer enn en kvinne per mann innen høyere utdanning, og det i løpet av de påfølgende 20 år.

9.1. Antall kvinner per 100 menn som tar/har tatt høyere utdanning. 1975/1976 - 1996/1997

Land	Kvinner per 100 menn					
	1975/ 1976	1980/ 1981	1985/ 1986	1990/ 1991	1995/ 1996	1996/ 1997
Belgia	64,5	75,0	83,7	93,0	100,0	101,7
Danmark	86,5	88,5	92,3	104,1	122,7	119,5
Tyskland	74,4	81,4	81,8	73,3	80,5	84,3
Hellas	58,1	70,4	95,7	101,0	93,5	92,1
Spania	56,6	77,6	96,2	104,3	112,0	112,1
Frankrike	90,4	102,1	109,2	113,2	121,5	122,1
Irland	53,3	66,7	75,0	83,7	103,2	106,2
Italia	63,9	74,8	86,0	98,4	112,6	117,3
Luxembourg ...	.	.	.	.	100,0	100,0
Nederland	47,7	65,5	69,5	79,7	90,3	93,0
Østerrike	61,7	73,6	83,2	83,9	94,3	95,1
Portugal	89,4	95,7	122,6	125,6	130,2	132,5
Finland	83,7	88,3	93,3	108,9	111,9	112,1
Sverige ¹	.	.	110,3	116,9	123,1	126,2
Storbritannia ² .	56,3	57,7	83,5	93,2	101,9	107,5
Island ³	50,0	100,0	100,0	150,0	133,3	166,7
Norge	.	.	108,6	111,1	123,5	128,4

¹ Sverige: Voksenopplæring har blitt inkludert i statistikken fra 1992. ² Storbritannia: Sykepleiere og personer med utdanning i akuttmedisin er ikke inkludert før 1982. ³ Island: Kun heltidsstudenter er inkludert.

Kilde: Eurostat, UOE.

9.2. Andel av befolkningen med utdanning på universitets- og høghskolenivå, etter aldersgrupper. 1998. Prosent

Land	Fire år eller mindre på universitets- og høghskolenivå					Mer enn fire års utdanning på universitets- og høghskolenivå				
	25-64 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	25-64 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år
OECD-land										
Australia	25	28	28	25	17	17	19	18	16	10
Østerrike ¹	11	12	13	10	6	6	7	8	5	4
Belgia	25	34	28	22	14	12	16	13	10	6
Canada	39	46	39	37	28	19	23	18	18	13
Tsjekkia	10	10	12	10	8	10	10	12	10	8
Danmark	25	27	27	27	19	5	7	5	5	3
Finland ¹	29	36	33	27	18	13	14	15	13	8
Frankrike	21	30	20	18	11	11	15	10	10	6
Tyskland	23	22	26	25	19	14	14	16	15	10
Hellas ¹	16	22	19	13	8	11	15	14	10	6
Ungarn	13	14	14	14	10	13	14	14	14	10
Island	21	24	24	19	11	16	19	18	15	9
Irland	21	29	22	16	11	11	16	11	7	5
Italia	9	9	11	9	5	9	9	11	9	5
Japan	30	45	40	23	13	18	23	23	15	9
Korea	22	34	23	12	8	17	23	19	11	8
Mexico	13	17	15	10	5	12	15	14	10	5
Nederland	24	27	26	23	17	24	27	26	23	17
New Zealand	27	26	28	27	23	13	16	13	12	7
Norge ¹	26	30	28	24	18	24	27	25	22	17
Polen	11	12	10	11	10	11	12	10	11	10
Portugal	9	11	9	8	7	7	8	7	5	4
Spania	20	32	21	14	8	14	21	16	11	6
Sverige	28	31	31	29	20	13	10	14	15	11
Sveits	23	25	25	22	18	14	16	15	13	11
Tyrkia	6	7	7	6	3	6	7	7	6	3
Storbritannia	24	26	25	23	17	15	17	17	15	11
USA	35	36	36	37	27	27	27	26	29	22
Landsgjennomsnitt	21	25	23	19	14	14	16	15	13	9

¹ Tallene er fra 1997

Kilde: OECD.

Vedleggstabell 1. Primærsøkere ved universiteter og høyskoler, etter institusjon. 1996 og 1999¹

Institusjon	1996		1999	
	Primærsøkere	Primærsøkere per studieplass	Primærsøkere	Primærsøkere per studieplass
Universitetet i Oslo	15 003	1,9	9 902	1,5
Universitetet i Bergen	6 084	1,6	4 575	1,4
NTNU	7 486	1,9	7 260	1,9
Universitetet i Tromsø	1 804	1,5	1 369	1,4
Arkitektthøgskolen i Oslo			492	10,5
Norges Handelshøyskole	2 045	5,1	2 097	5,2
Norges veterinærhøgskole	740	8,9	550	6,5
Norges idrettshøgskole	932	13,3	451	4,5
Norges landbrukshøgskole	979	2,6	634	1,6
Høgskolen i Agder	4 916	2,4	3 828	1,9
Høgskolen i Akershus	938	2,7	522	1,5
Høgskolen i Bergen	5 010	3,6	3 575	2,5
Høgskolen i Bodø	1 993	2,2	1 524	1,6
Høgskolen i Buskerud	1 054	1,7	1 119	1,6
Høgskolen i Finnmark	1 049	1,2	669	1,0
Høgskolen i Gjøvik	622	1,5	787	1,7
Høgskolen i Harstad	942	2,5	531	1,2
Høgskolen i Hedmark	2 421	2,0	1 701	1,3
Høgskolen i Lillehammer	2 471	2,9	1 439	1,7
Høgskolen i Molde	798	1,6	703	1,4
Høgskolen i Narvik	236	0,9	238	1,5
Høgskolen i Nesna	326	1,1	199	0,5
Høgskolen i Nord-Trøndelag	1 574	1,6	1 117	1,1
Høgskolen i Oslo	10 536	4,1	8 253	3,2
Høgskolen i Sogn- og Fjordane	1 400	1,5	1 158	1,3
Høgskolen i Stavanger	5 754	2,8	3 926	2,2
Høgskolen i Stord/Haugesund	1 182	2,0	721	1,1
Høgskolen i Sør-Trøndelag	5 563	3,4	4 866	2,9
Høgskolen i Telemark	3 006	1,9	2 153	1,3
Høgskolen i Tromsø	1 638	2,4	1 290	1,8
Høgskolen i Vestfold	2 036	2,3	1 543	1,8
Høgskolen i Østfold	2 632	2,1	1 857	1,5
Høgskolen i Ålesund	937	1,7	748	1,1
Høgskolen i Volda	2 077	2,3	1 428	1,5
Samisk Høgskole	.	.	18	0,2
Kunsthøgskolen i Oslo	.	.	588	19,0
Private høyskoler i alt	8 837	2,9	8 910	1,5

¹ Private høyskoler omfatter 9 institusjoner i 1996, og 10 i 1999. Norges musikkhøgskole og Kunsthøgskolen i Bergen omfattes ikke av SO-opptaket. Samisk høyskole er ikke med i 1996. Arkitektthøgskolen i Oslo har ufullstendige data i 1996.

Kilde: DBH.

Vedleggstabell 2. Opptak ved universiteter og høyskoler, etter institusjon. 1998 og 1999

Institusjon	1998			1999		
	I alt	Andel kvinner	Andel menn	I alt	Andel kvinner	Andel menn
I alt	72 594	52,0	48,0	76 932	52,0	48,0
Universiteter i alt	22 040	58,3	41,7	22 883	58,8	41,2
Universitetet i Oslo	10 124	61,6	38,4	9 803	63,0	37,0
Universitetet i Bergen	4 325	59,8	40,2	5 331	60,4	39,6
NTNU	4 912	54,6	45,4	4 899	52,4	47,6
Universitetet i Tromsø	2 679	50,3	49,7	2 850	52,3	47,7
Vitenskapelige høyskoler i alt	2 201	45,8	54,2	2 189	46,7	53,3
Arkitektshøyskolen i Oslo	61	57,4	42,6	59	54,2	45,8
Norges Handelshøyskole	785	36,4	63,6	805	37,8	62,2
Norges idrettshøyskole	533	42,0	58,0	517	44,7	55,3
Norges landbrukshøyskole	527	55,0	45,0	513	55,4	44,6
Norges musikkhøyskole	209	51,7	48,3	213	52,1	47,9
Norges veterinærhøyskole	86	75,6	24,4	82	74,4	25,6
Kunsthøyskoler i alt	255	63,9	36,1	288	71,9	28,1
Kunsthøyskolen i Bergen	79	65,8	34,2	103	74,8	25,2
Kunsthøyskolen i Oslo	176	63,1	36,9	185	70,3	29,7
Statlige høyskoler i alt	38 363	62,7	37,3	39 143	63,4	36,6
Høyskolen i Agder	3 367	57,8	42,2	3 403	57,1	42,9
Høyskolen i Akershus	1 457	74,0	26,0	1 704	75,1	24,9
Høyskolen i Bergen	1 763	60,0	40,0	2 173	68,8	31,2
Høyskolen i Bodø	2 041	58,0	42,0	2 036	61,2	38,8
Høyskolen i Buskerud	1 361	56,6	43,4	1 232	55,5	44,5
Høyskolen i Finnmark	893	69,0	31,0	1 099	68,2	31,8
Høyskolen i Gjøvik	619	49,6	50,4	552	48,6	51,4
Høyskolen i Harstad	495	71,9	28,1	473	70,8	29,2
Høyskolen i Hedmark	1 696	64,2	35,8	1 714	63,5	36,5
Høyskolen i Lillehammer	1 097	65,5	34,5	1 322	68,7	31,3
Høyskolen i Molde	987	52,5	47,5	818	50,1	49,9
Høyskolen i Narvik	451	37,9	62,1	427	28,8	71,2
Høyskolen i Nesna	800	53,8	46,2	1 131	61,2	38,8
Høyskolen i Nord-Trøndelag	1 200	66,9	33,1	1 445	64,4	35,6
Høyskolen i Oslo	3 509	72,9	27,1	3 694	71,0	29,0
Høyskolen i Sogn- og Fjordane	1 240	67,7	32,3	1 057	62,2	37,8
Høyskolen i Stavanger	3 366	59,8	40,2	3 159	63,3	36,7
Høyskolen Stord/Haugesund	1 010	67,2	32,8	688	68,5	31,5
Høyskolen i Sør-Trøndelag	2 835	62,3	37,7	2 673	60,9	39,1
Høyskolen i Telemark	2 193	63,3	36,7	2 040	62,1	37,9
Høyskolen i Tromsø	1 039	66,5	33,5	882	67,5	32,5
Høyskolen i Vestfold	1 296	60,6	39,4	1 335	63,2	36,8
Høyskolen i Volda	1 304	63,7	36,3	1 629	65,7	34,3
Høyskolen i Østfold	1 734	64,2	35,8	1 821	61,8	38,2
Høyskolen i Ålesund	481	50,9	49,1	523	54,7	45,3
Samisk høyskole	129	89,2	10,8	113	74,3	25,7
Private høyskoler i alt¹	9 735	.	.	12 429	.	.

¹ Private høyskoler rapporterer ikke kjønnsfordeling til DBH.

Kilde: DBH.

Vedleggstabell 3. Universiteter og høyskoler. Ekstern finansiering, etter finansieringskilde. 1999

Finansieringskilde	Alle institusjonene		Vitenskapelige høyskoler		Statlige høyskoler		Universiteter	
	1000 kr	Prosent	1000 kr	Prosent	1000 kr	Prosent	1000 kr	Prosent
I alt	1 911 243	100,0	241 907	100,0	269 848	100,0	1 399 488	100,0
Diverse statlig	494 029	25,8	67 351	27,8	84 771	31,4	341 907	24,4
Kommunesektor	98 991	5,2	6 336	2,6	62 942	23,3	29 713	2,1
Norges forskningsråd	723 325	37,8	90 024	37,2	26 644	9,9	606 657	43,3
Organisasjoner	66 124	3,5	8 212	3,4	9 767	3,6	48 145	3,4
Næringslivet	296 108	15,5	52 742	21,8	71 946	26,7	171 420	12,2
EU	107 645	5,6	8 191	3,4	7 112	2,6	92 342	6,6
Andre utenlandske kilder	69 888	3,7	8 496	3,5	4 794	1,8	56 598	4,0
Inntekter stiftelser	55 133	2,9	555	0,2	1 872	0,7	52 706	3,8

Kilde: DBH.